

VINMONOPOLET

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

2011

Innhold

Leder	3
Styrets beretning	4
Nøkkeltall	10
Resultat	11
Balanse	12
Kontantstrømoppstilling	13
Noter	14
Statistikk	22
English summary	30
Key figures	31

AS VINMONOPOLET

Foretaksregisteret NO 817 209 882 MVA

KJEDEKONTOR

Akersgt. 51, 0180 Oslo
Postboks 6953, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon 04560
Telefaks 22 01 50 09

www.vinmonopolet.no
kundesenter@vinmonopolet.no

Design: Teft Design
Omslagsfoto: Hans Fredrik Asbjørnsen
Trykk: Wittusen & Jensen
Opplag: 1400

Trykket på miljøvennlig papir

Norges beste omdømme

Takket være våre fantastiske ansatte som med sin høye fagkunnskap yter god kundeservice, ble Vinmonopolet kåret til den bedriften i Norge med det beste omdømmet i 2011. Støtten vi får fra det norske folk gjør oss stolte, og samtidig ydmyke. Dette fordi kundene stadig forventer mer av oss!

Vår siste diskbutikk ble bygget om til selvbetjent i år. Nå kan alle kunder i hele Norge virkelig få se det store utvalget vi har i butikkene våre, og få hjelp av våre faglig sterke ansatte. Sosial kontroll er vår aller viktigste oppgave. Vi spør stadig flere ungdommer om legitimasjon, samtidig er ungdommen også blitt flinkere til å vise aldersbevis uoppfordret.

Vi har svært fornøyde ansatte, svært fornøyde eiere og ikke minst svært fornøyde kunder. Med kåringen av Vinmonopolet til den bedriften med best omdømme i Norge, så oppfyller vi visjonen vår om at "vi skal gjøre oss fortjent til folks støtte".

Likevel har vi utfordringer. For første gang på mange år flatet salget ut. Dette kommer ikke av at folk drikker mindre, men at de handler alkohol andre steder, gjennom grensehandel og taxfree. Fortsetter denne utviklingen er jeg bekymret over at Vinmonopolet kan få svekket legitimitet og dermed true selve monopolordningen. Det vil verken gavne folkehelsen, den varefaglige interesserte eller folk flest.

Denne trykte versjonen av årsberetningen er en kortversjon med tall og fakta, samt styrets beretning.

Fullversjon finn du på vinmonopolet.no med blant annet filmer og mye annet fra vinmonopolåret 2011.

Kai G. Henriksen
KAI G. HENRIKSEN
Administrerende direktør

Styrets beretning 2011

Vinmonopolet er samfunnets viktigste virkemiddel for å sikre ansvarlig salg av alkohol. Selskapet har enerett til salg av brennevin, vin og sterkøl til forbruker, og er et heleid statlig aksjeselskap underlagt Helse- og omsorgsdepartementet.

Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet, bidrar Vinmonopolet til at alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol i Norge for den enkelte og for samfunnet er lavere enn det ellers ville vært.

Vinmonopolets visjon er «vi skal gjøre oss fortjent til folks støtte». Uten folks støtte, intet Vinmonopol. Visjonen signaliserer at vi aldri kan ta vinmonopolordningen for gitt, men at vi hele tiden må jobbe målrettet for å ha tillit i befolkningen.

2011 skriver seg inn i historien som et av Vinmonopolets beste år. Samtidig har rammebetingelsene som økt konkurransen fra taxfreesalget og grensehandel ført til nye og forsterkede utfordringer.

Vinmonopolet legger til grunn at driften skal gi et rimelig økonomisk overskudd. Effektiv kjededrift skal sikre at fastsatte resultatkrav nås. Kostnadseffektiv drift i alle ledd, både butikker og administrasjon, er særlig viktig for en monopolbedrift som ikke har vanlig markeds konkurranse.

Vinmonopolet ble kåret til bedriften med Norges beste omdømme i kommunikasjonsbyrået Apelands Rep Trak Norge 2011. Samtidig stagnerte salget for første gang siden 1996, trolig som følge av markert økning i taxfreesalget og grensehandelen. Hvis denne utviklingen fortsetter vil den svekke selskapets muligheter til å løse sine samfunnsoppgaver.

Ulike målinger i 2011 viser med all tydelighet at både kunder og ansatte er svært godt fornøyd. Selskapet havnet på en imponerende 5. plass på BI's kundebarometer, med en total tilfredshetscore på 82,1 av 100 mulige. Store Norske Bedrifter, i regi av Synovate, ga Vinmonopolet en 9. plass av 116 målte bedrifter.

Hver vår gjennomfører Vinmonopolet en egen opinionsundersøkelse. 89 prosent har et godt inntrykk av Vinmonopolet, en marginalt lavere score enn 2010. Men andelen som har et svært godt inntrykk av Vinmonopolet, øker signifikant. Det betyr at styrken i Vinmonopolets gode omdømme reelt sett er økt. Samtidig har kun 1 prosent negativt

inntrykk av Vinmonopolet.

Flertallet i undersøkelsen (55 prosent) mener at alt salg av vin, brennevin og sterkøl bør skje gjennom Vinmonopolet.

Helt sentralt i Vinmonopolets daglige virke står den sosiale kontrollen som de ansatte gjennomfører i hvert eneste kundemøte. Dette er en av våre kjerneoppgaver og våre interne målinger viser at de ansatte gjennomfører denne på en svært god måte. Det er bekymringsfullt om et fremtidig svekket Vinmonopol i mindre grad enn tidligere vil være i stand til å spille en sentral, alkoholpolitisk rolle.

Vinmonopolets overordnede balanserte målekort viser ved utgangen av 2011 at samtlige indikatorer med unntak av sykefraværet er grønne. Vinmonopolet har fortsatt en utfordring med høyt sykefravær, som var på 8,5 prosent i 2011, en økning fra 7,6 prosent i 2010. Både styret og administrasjonen er opptatt av å redusere sykefraværet. Temaet har gjentatte ganger vært oppe på styremøtene i 2011. Mye av fraværet i butikkene og på kjedekontret henger sammen med at vi har voksne medarbeidere med slitasjeskader, nakke- og ryggproblemer. Sykefravær og tilrettelegging av arbeidet er tema på butikksjefmøtene. Butikksjefene og avdelingslederne på kjedekontoret har tett dialog med sine sykemeldte og legger til rette så langt det er mulig uten at tilretteleggingen går på bekostning av andre. Samarbeidet med NAV og fastlege er bra men med fortsatt rom for forbedring.

En egen undersøkelse om medarbeider-tilfredshet viser svært gode resultater. På spørsmål om man er godt fornøyd med jobben sin ligger svaret på 6,2 av 7 mulige.

SOSIAL KONTROLL OG KAMPANJER

Sosial kontroll er Vinmonopolets aller viktigste oppgave. Målet er at ingen under 18 år skal få kjøpt vin eller øl og ingen under 20 år brennevin i Vinmonopolets butikker. Vinmonopolets ansatte skal spørre de under 25 år om legitimasjon for å sikre dette. I 2011 viste 1,65 millioner ungdommer legitimasjon uoppfordret. Dette er en økning på 350 000 fra året før og en økning på ca. 1,4 millioner siden 2007. Våre ansatte spurte om legitimasjon 1,4 millioner ganger. For første gang er det flere som

viser legitimasjon uoppfordret enn det er vi spør om legitimasjon. Det har nå blitt en vane for ungdom å vise legitimasjon uoppfordret på Vinmonopolet.

Butikkene måles på gjennomføringen av alderskontroll gjennom såkalte mystery shoppers. Dette er personer under 25 år som registrerer om de blir spurt om legitimasjon. Totalt ble det gjennomført rundt 6 500 slike tester i Vinmonopolets butikker i 2011, noe som tilsvarer to i måneden i hver eneste butikk. Resultatet viser at i 92 prosent av testene ble det spurt om legitimasjon, mot 88 prosent i 2010.

Vinmonopolet gjennomfører også egne holdningskampanjer rettet mot ungdom i forbindelse med alderskontroll og langing fra søsken og venner. I februar og august ble det gjennomført kampanjer for å få ungdom under 25 til å vise legitimasjon uoppfordret, mens kampanjen mot venne-langing ble gjennomført i mai og november. I sistnevnte kampanje var budskapet rettet mot eldre venner og søsken om at de ikke skulle fraskrive seg ansvar og ikke kjøpe alkohol til dem under 18 år. Kampanjen fikk stor oppmerksomhet i media og ble godt likt av målgruppen.

BUTIKKER OG TILGJENGELIGHET

Vinmonopolet har som mål å sikre en mest mulig lik tilgjengelighet til butikkene over hele landet innenfor fastlagte alkoholpolitiske og bedriftsøkonomiske rammebetingelser. Etablering av nye butikker baseres på analyser av befolkningsgrunnlag, handelsmønster og avstand til nærmeste vinmonopolbutikk. Totalt ble det åpnet åtte nye butikker i 2011. Butikken Grünerløkka i Oslo ble ombygget fra disk til selvbetjening i juni 2011. Dermed er alle Vinmonopolets 267 butikker selvbetjent. Med disse 267 butikker er Vinmonopolet etablert i 210 av landets 430 kommuner. Av Norges befolkning på 4,9 millioner innbyggere bor 87,4 prosent i kommuner med eget Vinmonopol og 95,0 prosent av befolkningen bor nærmere enn 30 km fra nærmeste Vinmonopol.

I en undersøkelse fra TNS Gallup svarte 89 prosent at tilgjengeligheten til Vinmonopolet er god nok der de bor. Denne andelen har økt i takt med utbyggingen av butikk-nettet, og vi ser at bedret

tilgjengelighet i distriktene er med på å styrke oppslutningen om Vinmonopolet. Samtidig er det i dag 110 kommuner uten pol som har søkt om butikk. Forventningene rundt tilgjengelighet til Vinmonopol blant norske kommuner har økt betydelig de siste årene. Det vil også i årene som kommer bli åpnet nye butikker. Styret forutsetter at hver ny butikk skal over tid dekke sine egne kostnader.

DET BESTE KUNDEMØTET

Dette begrepet ble skapt i 2010 i forbindelse med at tidligere servicestandard ble revitalisert. På grunn av stagnasjon i salget opplever Vinmonopolet et økende press på drifts-økonomi i den enkelte butikk. Dette har vært særlig merkbart i 2011. I en slik situasjon er det spesielt viktig å sikre at kundene ikke får et synkende servicenivå. Produktiviteten i butikknettet økte med 1,8 prosent i 2011.

Servicekvaliteten måles ved å bruke såkalte mystery shoppers. Kontrollørene opptrer som vanlige kunder og kontrollerer butikkene på «Det beste kundemøtet». Det gjennomføres seks uanmeldte kontrollbesøk i alle butikker. Kontrollen gjøres innenfor hovedområdene oversiktighet, menneskelig mottakelse, behovsavklaring og rådgivning, varetrykk, tilgjengelig informasjonsmateriell og besøksavslutning. I 2011 endte gjennomsnittsscoren på 94,6 prosent. Det er fremgang fra 2010 hvor scoren endte på 93,0 prosent. Dette er en solid bekrefteelse på at vi ikke bare holder høyt nivå, men at vi også har evnet å heve nivået.

SPESIALBUTIKK

Vinmonopolets spesialbutikker i Bergen og Oslo har i 2011 gjennomført syv nyhetslanseringer, med stor suksess. Det har vært en økende interesse fra pressen, både i forhold til det å dekke nyhetssmakingene og selve lanseringene. Markedet har også vist stor entusiasme for konseptet, og Vinmonopolet opplever økt pågang fra butikker og kunder som ønsker en bredere tilgjengelighet på spesialproduktene.

NETTHANDEL OG KUNDESENTER

Et viktig element i Vinmonopolets tilgjengelighet i distrikter med lav butikkdekning

er e-handel, som består av nettbutikken vinmonopolet.no og eget kundesenter (tlf 04560) som tar bestillinger på e-post og telefon. Nettbutikken ble i 2011 tilpasset mobilbruk, der det også er mulig å handle. Distribusjonsløsningen for e-handel håndteres av et sentralt lager. Posten distribuerer direkte til kunder per post eller levert på dør. For kunder som bor i kommuner uten vinmonopolbutikk, er frakten kostnadsfri. Salget gjennom nettbutikk og kundesenter var 613 000 liter i 2011, en økning på 10,9 prosent fra året før. På vinmonopolet.no var det 4,7 millioner besøkende i 2011, en økning på 3 prosent i forhold til 2010. Kundesenteret mottar rundt 2 500 e-post og nesten 8 000 telefonhenvendelser i gjennomsnitt per måned.

SALGET

I 2010 hadde Vinmonopolet en salgsutvikling utenom det normale. Denne utviklingen fortsatte å prege salget i 2011: Totalvolumet økte med 0,6 prosent til 78,4 mill. liter. Siden 1996 har det vært vekst, normalt mellom 3 og 4 prosent årlig. Vi ser altså en utflatning i salget, noe som kan ha flere årsaker: Man har periodevis sett tegn til stagnasjon i varehandelen generelt og veksttakten er lav i historisk sammenheng, den laveste siden slutten av 1980-tallet. Utover dette har vi en økning i grensehandelen og rekord i antall flypassasjerer til utlandet. Det er derfor sannsynlig at både grensehandel og taxfreesalg tar markedsandeler fra Vinmonopolet. Mens det var en nedgang i salget første halvår på 0,2 prosent, var det en oppgang i salget på 2 prosent i annet halvår. Salget av svakvin økte med 1,3 prosent til 64,2 mill. liter, og står nå for 82 prosent av Vinmonopolets omsetning. Sterkøl og alkoholfrie drikker økte også, med henholdsvis 16,5 og 21,1 prosent til 1,1 mill. og 168 000 liter. Brennevin gikk tilbake med 4 prosent til 12 mill. liter, mens salget av sterkvin gikk ned med 9,7 prosent til 708 000 liter.

NY IT-ARKITEKTUR

For å kunne realisere målet om en mer effektiv og moderne bedrift, besluttet styret i desember 2007 en rammeplan og budsjett for realisering av ny IT-arkitektur. Bedriftsforsamlingen vedtok investeringen april

2008. Etter gjennomført anbudsprosess ble IBM valgt som leverandør i mars 2009.

Også omleggingen til Vinmonopolets nye IT-arkitektur har gitt selskapet store utfordringer. Kontrakten med IBM ble derfor sagt opp. Vesentlige forsinkelser og mangelfulle leveranser har vært krevende for organisasjonen og implementeringen av det nye systemet vil prege selskapet også gjennom 2012 og 2013. Grunnet den store betydningen for Vinmonopolets utvikling, har styret fulgt prosjektet tett fra starten.

Gjennom hele innføringen har Vinmonopolet hatt store utfordringer som følge av at leverandøren IBM ikke har greid å følge planlagt leveranse. Ressursmangel, feil og forsinkelser har vært en gjennomgående situasjon. Vinmonopolet har tatt konsekvensen av dette og sa ved årsskiftet opp sine avtaler med IBM. Ny leverandør vil fases inn trinnvis. Status for prosjektet er derfor i dag betydelig mer krevende enn det som var forventet da prosjektet startet.

Ny IT-arkitektur ble tatt i bruk av kjedekontoret i oktober 2010, ni måneder etter opprinnelig plan. Oppstarten ble svært utfordrende for Vinmonopolet. Det ble avdekket et omfattende antall feil og mangler i produksjonsløsningen som ikke var til stede i den løsningen som var blitt akseptert. Utbedringen av løsningen for kjedekontoret krevde omfattende bruk av tid og ressurser både i Vinmonopolet og hos leverandøren.

Løsningen for kjedekontoret er nå stabilisert. Etter en innkjøringsfase ser man nå de positive effektene av å innføre ny løsning. Innkjøps-, salgs- og økonomiprosessene er integrert, en felles samhandlingsplattform med leverandørene er etablert.

Utfordringene knyttet til oppstart på kjedekontoret medførte ytterligere utsettelse av butikkutrusting. I mai/juni 2011 gikk syv butikker endelig i pilot med ny løsning. Den samlede erfaringen fra butikk er så langt at det kreves justeringer av både løsning og arbeidsprosesser før systemet kan tas i bruk i samtlige butikker likt at Vinmonopolet kan sikre effektivitet, kvalitet og det beste kunde-møtet. Dette er et høyt prioritert arbeid i Vinmonopolet.

Til tross for problemer og forsinkelser har prosjektet så langt ikke gått over opp-

rinnelig kostnadsramme. Arbeid med å forbedre butikkløsning og bytte av leverandør vil imidlertid medføre økte utgifter ut over denne opprinnelige rammen.

SORTIMENT

Våren 2011 ble Vinmonopolets nye sortimentsstruktur evaluert, noe som førte til justeringer i sortimentet fra 1. januar 2012. Endringene går ut på at butikkene får økt valgfrihet i forhold til bl.a. lokalt sortiment og avvikende flaskestørrelser. Det ble også besluttet å øke rammene for valgfrie produkter for de minste butikkene.

I løpet av 2011 ble det også åpnet for å se på størrelsen på butikkens sortiment ut fra andre forhold enn kun salgsvolum. Dette vil bare gjelde for et fåtall butikker. Begrepet butikker med strategisk kategoriplassering innføres og gjelder butikker i byer og bynære strøk som innfrir et sett med kriterier knyttet til kundegruppe og bredde, eller butikker hvor nyetableringer medfører handelslekkasje og redusert bredde i bynære strøk.

KVALITETSKONTROLL

Det er gjennomført rutinemessig kjemisk og sensorisk kontroll av Vinmonopolets sortiment innen alle varetyper i 2011. Kontrollen er hyppigst for produkter som er innkjøpt av Vinmonopolet til basisutvalget. Omtrent 1 600 produkter har gjennomgått kjemisk stikkprøvekontroll, og det er ikke funnet alvorlige feil eller mangler ved noen av produktene. Sensorisk mottakskontroll av nye produkter innkjøpt til basisutvalget førte til at ni produkter ble stoppet før lansering. Av disse ble seks kjøp hevet.

GROSSISTER

Ved utgangen av 2011 hadde Vinmonopolet avtale med 261 grossister. Av disse hadde 29 ikke et registrert salg i 2011. De 10 største grossistene representerer en markedsandel på 44 prosent. Grossistene benytter distribusjonsfirmaer/transportører for levering til butikkene. De fire største distributørene står for 99 prosent av levert volum til butikkene.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Risikostyring og internkontroll er en del av Vinmonopolets styringssystem og noe styret har fulgt nøye. Arbeidet er basert på

det årlige oppdragsbrevet fra eier, strategisk plan og interne prosesser som er bredt forankret.

Risikoer som kan svekke måloppnåelsen er identifisert og det er iverksatt oppfølgingstiltak som er tilpasset risiko og vesentlighet. Risikoer knyttet til innføringen av ny IT-arkitektur, alderskontroll i butikk og forholdet til rammebetingelsene er gitt særlig oppmerksomhet også i 2011. I tillegg er forhold knyttet til sviktende inntjening blitt fokusert. Rutiner innenfor økonomi- og regnskapsfunksjonen er forbedret. Arbeidet sikrer god kontroll på forhold som har vesentlig betydning for resultatutviklingen både økonomisk og omdømmemessig.

Et samlet rammeverk for styring og kontroll er etablert som planlagt. Hensikten er å skape tillit til at Vinmonopolets aktiviteter er gjenstand for betryggende styring og kontroll, og å effektivisere intern drift gjennom å skape tydelighet rundt hvordan virksomheten styres og kontrolleres.

Internrevisor etterprøver selskapets arbeid, herunder verifiserer linjeorganisasjonens oppfølging og gjennomføring av besluttede tiltak. Resultatet av etterprøvingen rapporteres til styret og kontrollkomiteen.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

De nordiske alkoholmonopolenes samarbeid om leverandørkjedeoppfølging knyttet til CSR (Corporate Social Responsibility) har så langt vært preget av planlegging og forberedelser. Det har siden starten av samarbeidet i 2008 vært jobbet ut fra en plan om at konkret oppfølging av grossister og produsenter skal starte i 2012. I 2011 er det felles etiske regelverket, The Nordic Alcohol Monopolies' Code of Conduct, (CoC) forankret i monopolenes respektive grossistavtaler. Med dette plikter alle grossister å sørge for at de salgsvarene de leverer til Vinmonopolet er produsert på en etisk bærekraftig måte – i tråd med retningslinjene i The Nordic Alcohol Monopolies' Code of Conduct.

I 2011 har Vinmonopolet også gjennomført en pilot på system- og analyseverktøy for å følge opp at kravene i CoC blir etterlevd. Systembolaget og Alko har gjennomført en pilot på et annet system, og i februar 2012 skal de fem monopolene møtes for å beslutte

hvordan oppfølging av krav i CoC blir etterlevd av aktørene bakover i verdikjedene.

I juni deltok Vinmonopolet på en CSR-reise til Chile og Argentina sammen med representanter fra de fire andre nordiske monopolene. Formålet med reisen var å orientere produsenter, bransjeorganisasjoner og andre sentrale interessenter i de to landene om de nordiske monopolenes CSR-samarbeid, samt å få innblikk i forhold i de to landene.

Fokus på ytre miljø er en sentral del av Vinmonopolets samfunnsansvar. I tråd med dette fortsatte Vinmonopolet i 2011 å implementere sin miljøstrategi, og Vinmonopolets kjedekontor ble sertifisert som Miljøfyrtårn i januar. Utover året fulgte miljøsertifisering av 70 butikker. Ved årets slutt var i alt 90 butikker miljøsertifisert. Målsetningen er at innen utgangen av 2013 skal alle Vinmonopolets butikker være sertifisert som Miljøfyrtårn. I dette arbeidet gjør 11 interne miljøkonsulenter, 10 ansatte i butikk og en på kjedekontoret en viktig jobb for at butikkene skal få gjennomført miljøanalyser og tilfredsstillende kravene for å bli sertifisert.

Arbeidet med miljøledelse i hele organisasjonen har medført at Vinmonopolet har økt bevisstheten rundt kildesortering, energisparende tiltak og gjenbruk av materialer. I 2011 har det vært arbeidet med å skaffe oversikt over energiforbruket i butikkene, og vi har fulgt opp unormalt forbruk for å finne og fjerne årsaken til dette. Det har medført betydelige reduksjoner i energiforbruk i mange butikker.

Bruk av papir ble i 2011 betydelig redusert. Det største enkelttiltaket var at produktkatalogen ble trykket i et betydelig mindre opplag enn tidligere. Dette tilsvarer 15 millioner A4-ark spart årlig. Alle trykksaker fra Vinmonopolet er miljømerket.

I mai 2011 innførte Vinmonopolet betaling for plastposer. Dette har medført en reduksjon i antall plastposer gjennom våre butikker på 25 prosent, som tilsvarer omtrent 25 000 plastposer hver dag, eller 1 prosent av plastposeforbruket i Norge. Salget av gjenbruksnett økte i 2011, hvor det til sammen ble solgt over 100 000 nett.

ORGANISASJON OG ANSATTE

Ved utgangen av året var det totalt 1 816 ansatte i Vinmonopolet, som utgjør 1 130

årsverk. Fordelingen mellom heltids- og deltidsansatte var 1 150 / 666. Vinmonopolet ønsker å redusere ufrivillig deltid. Samtidig trekker salg mot helg og utfordringen i forhold til flere små butikker i distriktene i en motsatt retning.

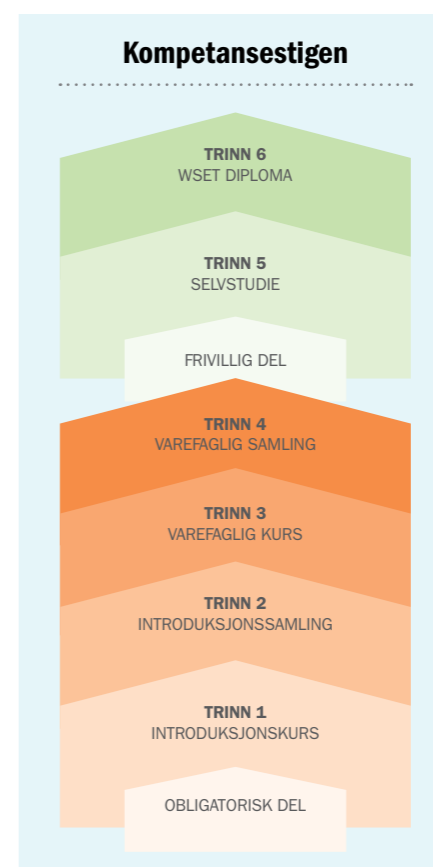
Sykefraværet var 8,5 prosent i 2011, en økning fra 7,6 prosent fra året før. Styret er opptatt av at sykefraværet i Vinmonopolet er for høyt og at det arbeides videre med tiltak for at det reduseres. Vinmonopolet har i 2011 jobbet aktivt med lederes fokus på forebyggende tiltak, samt oppfølging og tilrettelegging for sykmeldte. Et forebyggende tiltak som ble satt i gang på høsten var aktivitetskonkurransen «Dytt». Aksjonen «pol pol» fikk stor oppslutning og engasjement med 1 206 deltakere, og 847 holdt aktivitetsmålet på 10 000 skritt per dag.

Det ble innført nye regler for oppfølging av sykmeldte som trådte i kraft 1. juli 2011, og Vinmonopolet har justert sine rutiner samt gitt ledere nødvendig informasjon/opplæring i henhold til dette. Det medfører blant annet enda tidligere og tettere oppfølging og dialog mellom den sykmeldte, nærmeste leder, sykmelder (lege) og NAV.

Vinmonopolet har tatt i bruk tre nye håndbøker; personal-, leder- og HMS håndbok. Dette gjør det lettere for ledere og medarbeidere å finne frem i lover, forskrifter, og interne rutiner og bestemmelser. Vinmonopolet har også innført elektronisk avviks-system som vil bidra til økt fokus på avvik og oppfølgingen av disse. Det er rapportert 140 avvik i 2011, hvorav 52 er skader eller ulykker i arbeidssituasjonen. 12 av disse igjen har ført til fravær eller medisinsk behandling. 19 av avvikene er opplevde trusler mot ansatte. De resterende avvikene er blant annet feil i mottatte vare-sendinger og vannskader i butikk.

Vinmonopolets kjedekontor ligger mindre enn 150 meter i luftlinje fra der bomben sprang utenfor Regjeringskvartalet den 22. juli 2011. Heldigvis ble kontoret og de ansatte likevel lite berørt. Ingen ansatte ble fysisk skadet og de materielle skadene på kjedekontoret var bare av mindre karakter.

I forbindelse med opplæring og utvikling av våre medarbeidere, fullførte Vinmonopolet i løpet av 2011 utdanningen av alle ledere og nestledere i prestasjonsbasert ledelse. Deler av varefaglig introduksjonsopplæring, som er obligatorisk for alle

ansatte, ble gjort om fra brevkurs til elektronisk kurs. Totalt har ca. 520 ansatte deltatt på kurs i regi av Vinmonopolet, og 150 av disse har fullført obligatorisk opplæring (kompetansesstigen trinn 1-4) i 2011. Vinmonopolet utvidet antall studenter på selvstudiet (kompetansesstigen trinn 5) fra 60 til 70 personer.

Svarprosenten på undersøkelsen om medarbeidertilfredshet i 2011 er hele 87 prosent. I 2010 svarte 86 prosent av medarbeiderne. På en skala fra 1 til 7 er scoren på medarbeidertilfredshet 6,2 i 2011, mot 6,3 i 2010.

Arbeidet med likestilling er en viktig del

Fordeling – kvinner og menn

	Kvinner	Menn
Ledere - totalt	54,3 %	45,7 %
Ledergruppa	28,6 %	71,4 %
Øvrige ledere på kjedekontoret med personalansvar	43,2 %	56,8 %
Butikksjefer	56,6 %	43,4 %

av Vinmonopolets personalpolitikk. Dette gjelder ved rekruttering, kompetanseutvikling, lønnspolitikk og arbeidsvilkår. Vinmonopolet ønsker en mest mulig jevn fordeling mellom kvinner og menn. Tabellen nedenfor viser fordelingen mellom kvinnelige og mannlige ledere i Vinmonopolet ved utgangen av året.

Vinmonopolet jobber sammen med IMDi, (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) for å tilrettelegge rekruttering av innvandrere, og arbeid med mangfold i alle typer stillinger.

REGNSKAP

Vinmonopolets omsetning (eks. mva.) var 11 590,7 mill. kroner, hvorav 6 427 mill. kroner var alkoholavgifter. Dette er en omsetningsøkning på 379,6 mill. kroner fra 2010. Etter fradrag av varekostnader og øvrige driftskostnader, var driftsresultatet 118,9 mill. kroner. Driftsresultatet ble 57,8 mill. kroner lavere enn i 2010. Resultatnedgangen skyldes høyere lønnskostnader inklusive pensjonskostnader, i tillegg til økte driftskostnader og økte avsetninger på grunn av VITA prosjektet. Resultatet før vinmonopolavgift ble 159,3 mill. kroner, som er 52,3 mill. kroner lavere enn i 2010. Resultatet i 2010 var spesielt høyt pga. pensjonsberegningene dette året. Resultatgraden for 2011 var på 1,37, en nedgang fra 1,88 i 2010. Styret er opptatt av å sikre effektiv kjededrift, særlig fordi vi er et monopol.

Vinmonopolavgiften som beregnes istedenfor ordinær skatt, er for 2011 beregnet til 37,1 mill. kroner. Stortinget har fastsatt at 50 prosent av overskuddet etter vinmonopolavgift skal tilfalle staten. Dette utgjør 61,1 mill. kroner. Årets resultat etter vinmonopolavgift og statens overskuddsandel utgjør 61,1 mill. kroner, og foreslås overført til annen egenkapital.

Kontantstrømmene var 238,4 mill. kroner fra operasjonelle aktiviteter og 61,7 mill. kroner ble benyttet til investeringsaktiviteter. Samlet beholdning av kontanter og kontantekvivalenter per 31.12.2011 var 1 988,6 mill. kroner i forhold til 1 809 mill. kroner ved forrige årsskifte. Den gode likviditeten ved årsskiftet må sees i sammenheng med høy omsetning mot slutten av året. Pensjonskostnaden er økt med 77,8 mill. kroner i forhold til 2010. AS Vinmonopolet har fra tidligere en leder-

pensjonsordning som finansieres over driften og inngår i pensjonskostnaden. Denne ordningen er nå lukket.

Totalkapitalen i selskapet utgjorde 3 280,6 mill. kroner per 31.12.2011. Bokført egenkapital var 466,7 mill. kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 14,2. Til sammenlikning var egenkapitalen per 31.12.2010 på 692,2 mill. kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 23,1. Selskapets frie egenkapital utgjør 31.12.2011 138,7 mill. kroner etter årets disponeringer. Reduksjonen i egenkapitalen fra 2010 til 2011 skyldes en kalkulatorisk endring i nåtidsverdi av fremtidige pensjonsforpliktelser. Hovedårsaken er at diskonteringsrenten er redusert, i tillegg er forventet levealder øket og forventet avkastning på investert kapital redusert.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Vinmonopolets kreditrisiko er lav da det vesentligste av salget er kontantsalg. Renterisikoen er også lav som følge av at likvide midler hovedsakelig er plassert i konsernkontoordning med flytende rente. Vinmonopolet er ikke eksponert for valutarisiko.

FREMTIDSUTSIKTER

Vinmonopolets økonomiske utvikling er sårbar, og vil være avhengig av flere eksterne forhold så som økning i taxfreehandel, grensehandel og styrken til den norske kronen. I vurderingen av forventet økonomisk utvikling er lagt til grunn en fortsatt sterk norsk krone og et stabilt kjøpsvolum fra Vinmonopolets butikker. Den økonomiske utfordringen dette utgjør vil møtes med fortsatt produktivitetsøkning i organisasjonen og et sterkt kostnadsfokus.

Vinmonopolets styre ser at det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling av eksterne faktorer som grensehandel, taxfreehandel og kronekurs.

NY IT-ARKITEKTUR

Innføringen av ny IT-arkitektur vil fortsatt prege Vinmonopolet inn i 2012 og 2013. Løsningen vil bli tatt i bruk i butikkene og på den måten ytterligere integrere Vinmonopolets arbeidsprosesser. Kompetansebygging i den enkelte butikk og i støttefunksjonene på kjedekontoret vil ha stort fokus.

NYE BUTIKKER

Vinmonopolet etablerer seg på stadig mindre steder og er på grensen for at nye butikker kan drives lønnsomt. Antakelig vil Vinmonopolet ha rundt 300 butikker ved utgangen av 2014. Da vil det ha blitt åpnet i gjennomsnitt ca. ti butikker årlig siden 2000, en økning fra 130 butikker. Også i årene etter 2014 vil Vinmonopolet kunne åpne nye butikker, men etableringstakten vil trolig bli vesentlig redusert.

Det må også vurderes om flytting og nedleggelse av ulønnsomme butikker kan være hensiktsmessig. I den forbindelse vil Vinmonopolet bl.a. komme tilbake til evaluering av en test av små filialbutikker i kommuner der kundegrunnet er lite.

AUKSJONER

Vinmonopolet har, etter lovendring gjeldende fra 1.1.2012, fått rett til å holde auksjoner av alkoholholdig drikk (> 4,7 %) på vegne av og mellom private. Det er igangsatt et prosjekt som skal ha klar en løsning for auksjoner i løpet av 2012. Etter en eventuell godkjenning fra styret, vil første auksjon kunne finne sted i slutten av 2012 eller i starten av 2013.

SPECIALBUTIKK

Vinmonopolet jobber med en ny helhetlig beskrivelse av spesialbutikkkonseptet, og vurderer samtidig muligheten for å øke tilgjengeligheten av spesialprodukter. Forslag til ny konseptbeskrivelse og økt tilgjengelighet er forventet ferdigstilt i løpet av 2012.

SORTIMENTSSTRATEGI, LØNNSOMHET, FOKUSOMRÅDER (MAT OG VIN), ALKOHOLFRI

Vinmonopolet innførte fokusområder for ti år siden. Fokusområder har tradisjonelt handlet om vinland og/eller vinområder. Vi er nå i prosess med å se på dagens ordning med fokusområder og vurderer å innføre temaslipp hvor mat og vin i kombinasjon samt sesongprodukter får større fokus. Ideen er at temaslippene skal oppleves som lavterskel for kundene og målet er å ha lanseringer som når en bred målgruppe. Arbeidet med temaslipp går parallelt med oppdatering av Vinmonopolets sortimentsstrategi. Et viktig tilleggspunkt i revidert strategi vil være innføring av ny produkt-lønnsomhetsmodell.

Produktgruppen alkoholfritt er i sterk vekst, men står for en svært liten andel av Vinmonopolets volum. Lanseringer av ulike møster har bidratt til økt bredde og bruksområder i kombinasjon med mat. Alkoholfritt vil være et satsingsområde for Vinmonopolet framover.

KOMMUNIKASJON

Vinmonopolet vil, innenfor gjeldende regelverk rundt alkoholreklameforbudet, fortsette å utvikle nye måter å kommunisere med våre kunder. Det vil si gjennom interaktive kanaler som sosiale medier, gjennom film og digitale løsninger for kundeveiledning i butikk.

MILJØ

Vinmonopolet vil fortsatt fokusere på miljøsertifisering av sine butikker, og målet er at 80 nye butikker skal sertifiseres i løpet av 2012.

Måltall og oppfølging av oppnådde miljøgevinst vil være et fokusområde i år, og en vil avklare nærmere hvilke miljøkrav Vinmonopolet kan sette til sine leverandører og transportører.

En reduksjon i papirforbruket i virksomheten med 10 prosent skal gjennomføres i løpet av året.

Et energiovervåkingssystem (EOS) vil bli implementert for å kunne følge opp og dermed redusere energiforbruket på en bedre måte, og flere energireduserende prosjekter er planlagt i samarbeid med ENOVA.

VAREFORSYNING

Vinmonopolet vil fortsette arbeidet med forenkling av varemottak og varepåfylling. I 2012 vil Vinmonopolet vurdere tiltak for å sikre bred tilgjengelighet av etterspurte knapphetsprodukter. Vinmonopolet ser også en økt etterspørsel i Netthandelen, og jobber aktivt for å gjøre denne driften mer effektiv, og skal jobbe for å utnytte SAPs funksjonalitet på en enda bedre måte.

Styret ønsker å takke hver enkelt medarbeider i Vinmonopolet for en strålende innsats i året som er gått, og for å ha bidratt til resultater som er i toppen av det norske bedrifter kan framvise.

Ved å fokusere på det beste kundemøtet og effektiv drift skal Vinmonopolet fortsatt gjøre seg fortjent til folks støtte.

Oslo, 22. mars 2012

Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke

Inge Lønning

Odd Holten

Bjørn Arild Gram

Helge Storvik

Elianne Johanne
Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Nøkkeltall

	2011	2010	2009	2008
SALG i 1000 liter				
Svakvin	64 272	63 422	62 108	59 278
Sterkvin	708	781	840	895
Brennevin				
Øvrige produkt	12 097	12 617	12 874	12 797
	1 333	1 137	924	858
SUM	78 410	77 957	76 746	73 828
INNETEKTER OG RESULTAT millioner kroner				
Brutto salgsinntekter	14 488,4	14 013,9	13 695,7	12 872,2
Driftsinntekter	11 605,9	11 228,5	10 957,7	10 305,4
Driftsresultat	118,9	176,6	78,5	107,4
Resultat før vinmonopolavgift	159,3	211,6	117,2	175,1
KAPITAL				
Total kapital i millioner kroner	3 280,6	2 992,9	2 766,1	2 708,2
Egenkapital i millioner kroner	466,7	692,2	584,3	417,1
Egenkapitalandel i prosent	14,2	23,1	21,1	15,4
LØNNSOMHET I PROSENT				
Bruttomargin ¹	12,4	12,2	11,9	12,0
Resultatgrad ²	1,4	1,9	1,1	1,7
Totalkapitalrentabilitet ³	5,2	7,4	4,4	6,9
Egenkapitalrentabilitet ⁴	27,5	33,2	23,4	42,5
LIKVIDITET				
Likviditetsgrad i prosent ⁵	145,6	144,9	151,3	148,2
Arbeidskapital i millioner kroner ⁶	847,4	785,6	785,2	739,0
PERSONALE				
Antall fast ansatte pr. 31.12.	1 815	1 876	1 824	1 808
Herav: Heltidsansatte	671	692	675	673
Deltidsansatte	1 144	1 180	1 149	1 135
Antall årsverk	1 130	1 198	1 168	1 215
Antall butikker pr. 31.12.	267	259	248	239

$$^1 \text{ Bruttomargin} = \frac{\text{driftsinntekt} - \text{vareforbruk}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$$

$$^4 \text{ Egenkapitalrentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift}}{\text{gjennomsnitt av egenkapital 1.1. og 31.12.}} \times 100$$

$$^2 \text{ Resultatgrad} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$$

$$^5 \text{ Likviditetsgrad} = \frac{\text{omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}} \times 100$$

$$^3 \text{ Totalkapitalrentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{gjennomsnitt av totalkapitalen 1.1. og 31.12.}} \times 100$$

$$^6 \text{ Arbeidskapital} = \text{omløpsmidler} - \text{kortsiktig gjeld}$$

Resultat

Tall i millioner kroner	Note	2011	2010
SALGSINNETEKTER	2	11 590,7	11 211,1
Andre inntekter		15,2	17,4
SUM DRIFTSINTEKTER		11 605,9	11 228,5
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk	3	10 167,4	9 853,9
Lønn og andre personalkostnader	4, 19	839,9	745,4
Avskrivninger på varige dr.midler	13	67,5	58,7
Nedskrivninger på varige dr.midler	13	0,0	0,0
Andre driftskostnader	5	412,2	393,8
SUM DRIFTSKOSTNADER		11 487,0	11 051,8
DRIFTSRESULTAT		118,9	176,6
FINANS			
Finansinntekter	6, 8	45,1	37,8
Finanskostnader	6	4,7	2,9
SUM FINANSRESULTAT		40,4	35,0
RESULTAT FØR VINMONOPOLAVGIFT		159,3	211,6
Vinmonopolavgift	14	37,1	49,4
ÅRETS RESULTAT		122,2	162,2
AVSATT TIL			
Til overskuddsandel og utbytte	15	61,1	81,1
Til annen egenkapital	18	61,1	81,1
SUM		122,2	162,2

Balanse

Tall i millioner kroner	Note	2011	2010
EIENDELER			
Lisenser og programvare	13	90,7	71,9
Utsatt skattefordel	14	261,4	147,4
Varige driftsmidler	13	222,9	233,6
Obligasjoner og aksjer	12	1,4	4,4
ANLEGGSMIDLER		576,5	457,4
Varebeholdning	9	663,4	656,8
Kundefordringer	10	26,1	29,5
Andre kortsiktige fordringer	11	26,1	40,1
Finansielle plasseringer	8	351,0	338,8
Kontanter, bankinnskudd	7	1 637,6	1 470,2
OMLØPSMIDLER		2 704,1	2 535,4
SUM EIENDELER		3 280,6	2 992,9

Tall i millioner kroner	Note	2011	2010
GJELD OG EGENKAPITAL			
Innskutt kapital			
Aksjekapital	17	0,1	0,1
Opptjent kapital			
Annen egenkapital	18	466,7	692,1
EGENKAPITAL		466,7	692,2
Pensjonsforpliktelser	19	957,2	550,9
LANGSIKTIG GJELD		957,2	550,9
Leverandørgjeld		1 439,1	1 300,7
Vinmonopolavgift	14	63,3	59,6
Skyldig offentlige avgifter		84,3	80,0
Overskuddsandel og utbytte	15	61,1	81,1
Annen kortsiktig gjeld	16	209,0	228,4
KORTSIKTIG GJELD		1 856,7	1 749,8
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3 280,6	2 992,9

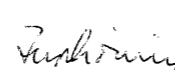
Kontantstrømoppstilling

Tall i millioner kroner	2011	2010
LIKVIDER TILFØRT FRA VIRKSOMHETEN		
Tilført fra årets virksomhet *)	104,1	97,6
Endring leverandører	138,4	206,9
Endring i lager, debitorer	-3,1	-46,6
Endring andre kortsiktige poster	-1,1	-16,9
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRA VIRKSOMHETEN	238,4	240,9
LIKVIDER BRUKT PÅ INVESTERINGER		
Investeringer i varige driftsmidler	-82,7	-102,3
Salg av varige driftsmidler	21,0	17,5
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRA INVESTERINGER	-61,7	-85,0
LIKVIDER FRA FINANSIERING		
Endring andre langsiktige fordringer	3,0	-
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRA FINANSIERING	3,0	-
NETTO ENDRING I LIKVIDER GJENNOM ÅRET	179,6	155,9
Likvider 1.1.	1 809,0	1 653,1
LIKVIDER 31.12.	1 988,6	1 809,0
SPESIFIKASJON LIKVIDER 31.12.		
Kontanter	29,2	30,4
Bankinnskudd	1 608,5	1 439,9
Finansielle plasseringer	351,0	338,8
SUM LIKVIDER	1 988,6	1 809,0
Resultat før vinmonopolavgift	159,3	211,6
Gevinst ved salg av driftsmidler	-15,8	-17,0
Ordinære av- og nedskrivninger	67,5	58,7
Betalbar vinmonopolavgift	-36,1	-43,9
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	-9,7	-63,6
Overskuddsandel	-61,1	-48,3
*) TILFØRT FRA ÅRETS VIRKSOMHET	104,1	97,6

Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke

Inge Lønning

Odd Holten

Bjørn Arild Gram

Helge Storvik

Elianne J. Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Noter til regnskapet

(alle tall i tusen kroner der ikke annet fremgår)

1.0 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

AS Vinmonopolet er underlagt Lov om Aktieselskapet Vinmonopolet og avlegger årsregnskap i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge.

1.1 DRIFTSINTEKTER

Salgsinntektene er presentert inklusive alle avgifter med fradrag for merverdiavgift. Inntektsføring finner sted ved levering av varer til kundene.

1.2 KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opp-takstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verefallet ikke forventes å være forbigående.

1.3 VAREBEHOLDNING

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris (inkludert alkohavgift). Anskaffelseskost tilordnes ved at siste anskaffelsespris benyttes som en tilnærming til FIFO metoden.

1.4 KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

1.5 KORTSIKTIGE INVESTERINGER

Finansielle investeringer klassifiseres som omløpsmidler. Kortsiktige investeringer (obligasjoner og sertifikater), som inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg, vurderes til markedsverdi. Obligasjoner og sertifikater som holdes til forfall vurderes til kostpris tillagt amortisert over- og underkurs.

1.6 VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE RETTIGHETER

Balanseførte driftsmidler omfatter investerin-

ger som gir kapasitetsøkning eller vesentlig kvalitetsbedring. Disse er oppført i balansen til kostpris redusert for ordinære avskrivninger og nedskrivninger. Programvare, enten den er kjøpt eller egenutviklet, er presentert på linjen for lisenser og programvare. Unntaket er operativsystemer ol. som leveres sammen med maskinvare. Behandlingen for øvrig er lik med varige driftsmidler. Investeringer i buktikklokaler vurderes samlet i en portefølje ved vurdering av hvorvidt virkelig verdi er lavere enn bokført verdi. Driftsmidler som ikke er i bruk nedskrives til gjenvinnbart beløp.

Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Tap ved salg av anleggsmidler er beregnet som differansen mellom salgssum og bokført verdi, og er presentert netto under øvrige driftskostnader. Gevinst ved salg av anleggsmidler, som er beregnet på tilsvarende måte, er presentert netto under andre inntekter.

1.7 VINMONOPOLAVGIFT

AS Vinmonopolet betaler ikke ordinære skatter, men vinmonopolavgift, som utgjør 28 prosent av resultatet. Beregningsgrunnlaget for vinmonopolavgift reduseres med fjorårets vinmonopolavgift.

Utsatt skatt er beregnet med 28 prosent på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Negative midlertidige forskjeller og positive midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet.

1.8 PENSJONSFORPLIKTELSER

Vinmonopolets ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Selskapet har dessuten pensjonsordninger vedrørende avtalefestet førtidspensjon (AFP) og lønnsytelser utover 12G. Pensjonsordningen for lønnsytelser utover 12G er finansiert over drift.

Pensjonsordningen i SPK er forsikringsteknisk oppbygd. Ordningen er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjonene er garantert av staten (Pensjonsloven §1). Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarielle prinsipper. Det blir simulert en avkastning av fondsmidler tilsvarende langsiktige statsobligasjoner.

Avvik i den faktiske utviklingen fra de beregningsmessige forutsetninger vil kunne gi både en over- og underfinansiering av ordningen. Ved overgangen til forsikringsteknisk oppbygging i 1995 var pensjonsordningen i balanse, idet fondsmidler ble satt til beregnet pensjonsforpliktelse på dette tidspunktet.

Vinmonopolet følger Norsk Regnskapsstandard 6A som gir regnskapspliktige mulighet til å anvende rammeverket i International Accounting Standard 19(IFRS). Årets beregnede kostnad føres over resultatregnskapet som lønn og andre personalkostnader. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen er etter fradrag for beregnede pensjonsmidler klassifisert som langsiktig gjeld i balansen. Estimaterdringer føres løpende direkte mot egenkapitalen.

I 1997 ble det forhandlet frem avtalefestet førtidspensjon (AFP). Ordningen innebærer at ansatte kan gå av med pensjon ved fylte 62 år eller senere. Ved fylte 67 år går arbeidstaker over på normal pensjon. Det betales ordinær premie til AFP i perioden. Den ordinære pensjonsforpliktelsen fra fylte 67 år kostnadsføres i perioden fram til antatt tidspunkt for førtidspensjonering (AFP). Ved beregning av AFP-forpliktelsene er det benyttet samme forutsetninger som for de ordinære pensjonsforpliktelsene, samt estimat for uttakstilbøyligheter.

1.9 LEIEAVTALER

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning er forbundet med eierskapet, og ikke med leieavtalen, behandles som en operasjonell leieavtale og leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad i regnskapet.

1.10 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bank og finansielle plasseringer

1.11 VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under finansposter.

2 SALGSINTEKTER

Fordeling hovedvaregrupper (tall i millioner)	2011	2010
Svakvin	7 048,1	6 700,9
Sterkvin	121,2	129,4
Brennevin	4 271,8	4 257,2
Øvrige produkter	112,1	91,0
Andre salgsvarer	37,4	32,6
Sum	11 590,7	11 211,1

Alkoholavgifter utgjør 6 427 mill. kroner av salgsinntekter og varekostnader (6 086,1 mill. kroner i 2010).

Fordeling geografisk marked (tall i millioner)	2011	2010
Nord	1 272,4	1 219,3
Midt	2 556,2	2 132,3
Vest	2 284,0	2 412,4
Sør	1 743,2	1 802,8
Øst	3 735,0	3 644,4
Sum	11 590,7	11 211,1

3 VAREFORBRUK

Vareforbruket i resultatregnskapet er fastsatt til verdien av varekjøp justert for beholdningsendringer i henhold til vareoppstillinger. Alkoholavgifter inngår i vareforbruket.

4 LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE OG GODTGJØRELSER

1 000 kroner	2011	2010
Lønn	646 561	636 366
Arbeidsgiveravgift	84 341	80 844
Pensjonskostnader inkl. arb.giv.avg.	96 778	18 968
Innleid arbeidskraft	5 168	6 080
Andre godtgjørelser	7 086	3 136
Sum	839 934	745 393

PERSONALE

Antall fast ansatte pr. 31.12 1 815.
Heltidsansatte 671
Deltidsansatte 1144
Antall årsverk 1130 (1198 for 2010)

LØNN OG YTELSER TIL LEDEDE ANSATTE

Per 31. desember 2011 besto Vinmonopolets ledergruppe av Kai G. Henriksen (adm.dir), Lars Sogn, Erlend Leinum, Siv Tophøj, Halvor Bing Lorentzen, Britt M. Rutgersen og Trond I. Nilsen. Samlet godtgjørelse for ledergruppen i 2011 var 12,3 mill. kroner og 11,6 mill. kroner i 2010.

Godtgjørelser ledergruppen 2011

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	1 952	764	179	2 895
Siv Tophøj	1 088	262	117	1 467
Lasse Moen*	1 102	82	81	1 265
Trond I. Nilsen*	851	136	93	1 080
Erlend Leinum	1 353	399	117	1 869
Britt M. Rutgersen	954	150	106	1 210
Lars Sogn	1 116	214	107	1 437
Halvor Bing Lorentzen	792	126	111	1 029

* Lasse Moen sluttet 31/7-2011

* Trond I. Nilsen fungerte som kjededirektør fra 1/7-2011

Godtgjørelser ledergruppen 2010

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	1 798	729	165	2 692
Siv Tophøj	1 044	461	113	1 618
Lasse Moen	1 160	430	118	1 708
Erlend Leinum	1 301	563	111	1 975
Britt M. Rutgersen	917	206	113	1 236
Lars Sogn	1 074	188	111	1 373
Halvor Bing Lorentzen	744	116	111	971

Administrerende direktør Kai G. Henriksen har en 12 mnd etterlønsavtale. Hans pensjonsalder ble endret opp fra 65 til 66 år i 2011 og lønn ble justert ekstra dette året .

Samlet utbetalt styrehonorar i 2011 er kr 1 118 000,-, herav kr 200 000,- til styrets leder. For 2010 var det utbetalt styrehonorar på kr 1 130 000,-, herav kr 200 000,- til styrets leder. Samlet honorar til bedriftsforsamlingen var kr 45 490,- (i 2011 kr 62 970,-)

* Lønnsøkning for 2011 var 3,8 %. I lønnen for 2011 inngår utbetaling av restferie.

Revisjonshonorarer (eks. mva)

1 000 kroner	2011	2010
Lovpålagte revisjonstjenester	830	725
Andre ikke-revisjonstjenester	221	326
SUM	1 051	1 051

5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader inkluderer følgende kostnader:

1 000 kroner	2011	2010
Andre personalkostnader	31 101	35 015
Frakt og transport	13 573	10 419
Energi	14 091	16 141
Kostnader lokaler	156 715	154 568
Inventar og driftsmaterialer	17 048	14 772
Vedlikehold- og servicekostnader	48 595	39 583
Eksterne tjenester	29 749	27 479
Kontorrekvisita, trykksaker mv.	5 310	5 566
IT, telefon, porto mv.	18 271	20 065
Reisekostnader	12 419	14 056
Informasjons- og emballasjemateriell	26 627	27 770
Forsikringer og bankomkostninger	21 799	17 561
Andre kostnader	16 951	10 812
SUM	412 248	393 807

6 FINANSPOSTER

Finansposter inneholder følgende inntekter og kostnader:

1 000 kroner	2011	2010
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter bank	29 225	20 857
Avkastning obligasjoner og fastrenteavtaler	3 303	3 002
Avkastning eksternt plassering	12 550	13 256
Andre finansinntekter	29	725
SUM	45 107	37 840

FINANSKOSTNADER

Rentekostnader bank	2 199	2 474
Andre finanskostnader	2 515	391
SUM	4 714	2 865

7 KONTANTER OG BANKINNSKUDD

Pr 31.12.2011 var 27,1 mill. kroner av selskapets bankinnskudd avsatt til betaling av skattetrekk for ansatte (26,4 mill. kroner i 2010). Bankbeholdningen er plassert på konsernkontosystem i Sparebanken Midt-Norge.

8 FINANSIELLE Plasseringer

Vinmonopolets finansielle plasseringer består av følgende:

1 000 kroner	Kostpris	Markedsverdi	Bokført
Fastrenteinnskudd	62 000	62 000	62 000
Obligasjoner	10 276	10 126	10 126
Eksternt plassering	272 250	278 846	278 847
SUM	344 526	350 972	350 973

Fastrenteinnskudd og obligasjoner er bokført til laveste av kostpris og markedsverdi.

Eksternt plassering består av et samlet innskudd til forvalter som har investert midlene på vegne av AS Vinmonopolet i særinnskudd, obligasjoner og sertifikat med fast rente innenfor stats-, industri- og finanssektoren. Plasseringen hadde ved utgangen av 2011 en gjennomsnittlig durasjon på 2,6 år, og dersom investeringene ikke realiseres før ved forfall vil dette gi en gjennomsnittlig årlig avkastning på 4,1 prosent. Porteføljens gjennomsnittlige løpetid skal være fra 1 – 5 år. Investeringen har for 2011 gitt en gjennomsnittlig faktisk avkastning på 4,4 prosent p.a.

Investeringene gjennom forvalter (eksternt plassering) inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg og er vurdert til markedsverdi. Det er inntektsført en urealisert gevinst på kr. 12 360 213 pr. 31.12. 2011.

9 VAREBEHOLDNING

Vinmonopolets varebeholdning fordeles på 267 butikker, samt et eget lager som håndterer utsendelser for fjernhandelskanalen. Verdien av varebeholdningen vises i tabellen under:

1 000 kroner	2011	2010
Varelager i butikk	659 725	652 795
Varelager fjernhandel	3 942	4 298
Total varelagerbeholdning	663 667	657 093
Ukurans	-300	-300
SUM	663 367	656 793

10 KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap på krav med kr 375 000 (i 2010 kroner 585 000).

I kundefordringer inngår krav mot kredittkortselskap med MNOK 11,0.

11 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2011	2010
Påløpne renteinntekter	1 589	2 082
Forskuddsbetalte kostnader	18 651	29 324
Andre kortsiktige fordringer	5 834	8 712
SUM	26 074	40 118

12 LANGSIKTIGE FORDRINGER OG AKSJER

Langsiktige fordringer og aksjer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2011	2010
Obligasjons- og pantelån	1 110	4 110
Aksjer	327	327
SUM	1 437	4 437

Obligasjons- og pantelån er ytet i forbindelse med selskapets leieavtaler. Lånene er rentefrie og bundet inntil kontraktsutløp. Posten aksjer består av Norsk GlassGjenvinning AS med kr. 227 020, (stemme- og eierandel er 22,7 prosent) og aksjer i det heleide datterselskapet Nordpolet AS kr. 100.000, se note 21 for ytterligere informasjon.

13 LIENSER, PROGRAMVARE OG VARIGE DRIFTSMIDLER

1 000 kroner	Programvare	Anlegg under utførelse	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.	116 559	-	116 559
Tilgang	33 015	179	33 195
Nedskrivning	-	-	-
Avgang	-	-	-
Overført fra anlegg under utførelse	1 955	-	1 955
Anskaffelseskost 31.12.	151 529	179	151 708
Akkumulert avskrivning 01.01.	44 612	-	44 612
Årets avskrivning	16 350	-	16 350
Nedskrivning	-	-	-
Avgang	-	-	-
Akkumulert avskrivning 31.12.	60 962	-	60 962
Bokført verdi 01.01.2011	71 947	-	71 947
Bokført verdi 31.12.2011	90 567	179	90 746

Ordinære avskrivninger beregnes på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidlene og fordeles lineært etter en sats fra 10 til 33,3 %.

1 000 kroner	Anlegg under utførelse	Forretningsbygg	Leide lokaler	Transportmidler	Inventar
Anskaffelseskost 01.01.	2 194	77 609	164 510	1 787	376 287
Tilgang	719	26	13 669	-	27 055
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang	-	-7 417	-	-	-138
Overført fra anlegg under utførelse	-2 194	0	68	0	134
Anskaffelseskost 31.12.	719	70 218	178 247	1 787	403 339
Akkumulert avskrivning 01.01.	-	34 551	104 755	1 712	292 107
Årets avskrivning	-	1 367	12 530	37	24 175
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang	-	-2 371	-	-	-113
Akkumulert avskrivning 31.12.	-	33 547	117 285	1 749	316 169
Bokført verdi 01.01.2011	2 194	43 058	59 755	75	84 180
Bokført verdi 31.12.2011	719	36 671	60 962	38	87 170

1 000 kroner	EDB-utstyr/kontormask.	Tomter	Kunst	TOTALT
Anskaffelseskost 01.01.	72 898	5 338	1 163	701 786
Tilgang	6 783	-	-	48 251
Nedskrivning	-	-	-	-
Avgang	-	-776	-	-8 331
Overført fra anlegg under utførelse	-	-	-	-1 991
Anskaffelseskost 31.12.	79 681	4 562	1 163	739 715
Akkumulert avskrivning 01.01.	35 021	-	-	468 146
Årets avskrivning	13 031	-	-	51 140
Nedskrivning	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-2 484
Akkumulert avskrivning 31.12.	48 052	-	-	516 802
Bokført verdi 01.01.2011	37 877	5 338	1 163	233 640
Bokført verdi 31.12.2011	31 629	4 562	1 163	222 913

Ordinære avskrivninger beregnes på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidlene og fordeles lineært etter følgende satser:

Forretningsbygg	1,5 - 5 %
Leide lokaler	10 %
Transportmidler	20 %
Inventar	15 - 20 %
EDB-utstyr/kontormaskiner	20 - 33,3 %
Tomter	0 %
Kunst	0 %
Anlegg under utførelse	0 %

14 VINMONOPOLAVGIFT

Årets skatteøkende og skattereduserende forskjeller er knyttet til:

1 000 kroner	2011	2010
Varige driftsmidler	-13 396	-18 522
Fordringer	-375	-585
Varelager	-300	-300
Pensjonsforpliktelser	-957 188	-550 885
Regnskapsmessige avsetninger	-	-
Gevinst og tapskonto	37 179	30 613
Andre forskjeller	424	13 257
Sum grunnlag	-933 656	-526 422

Skattesats 28 % 28 %

Utsatt skattefordel -261 424 -147 398

Årets skattekostnad beregnes som følger:

1 000 kroner	2011	2010
Grunnlag betalbar vinmonopolavgift	129 536	83 206
Årets betalbare vinmonopolavgift	36 260	23 298
Endring utsatt skattefordel *)	-2 622	26 085
For lite avsatt betalbar skatt tidligere år	3 491	0
Sum skattekostnad/vinmonopolavgift	37 129	49 383

*) Av endring utsatt skattefordel er en økning på 111,4 mill. kroner knyttet til estimatavvik på pensjon korrigert direkte mot egenkapitalen.

Avstemming av skattekostnaden (årets Vinmonopolavgift):

1 000 kroner	2011	2010
28% av resultat før skattekostnad	44 590	59 254
28% av permanente forskjeller	326	300
28% av vinmonopolavgift foregående år	-7 565	-10 171
For lav skattekostnad 2010 (**)	-223	0
Vinmonopolavgift	37 129	49 383

**) For lav skattekostnad 2010 består av 3,5 mill. kroner i for lite avsatt betalbar skatt og 3,7 mill. kroner i økning utsatt skattefordel.

Vinmonopolavgift i balansen utgjør skyldig betalbar avgift fra 2010 og 2011 til sammen 63,3 mill. kroner.

15 OVERSKUDDSANDEL

Det er beregnet 50 % overskuddsandel av resultat etter vinmonopolavgift for 2011.

16 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Annen kortsiktig gjeld inkluderer følgende:

1 000 kroner	2011	2010
Lån fra ansatte gjennom eget interessekontor	70 955	74 388
Gavekort	29 770	29 047
Andre påløpte kostnader	5 144	24 440
Skyldig lønn og feriepengar	103 056	100 522
SUM	208 925	228 397

17 AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital består av 100 aksjer à kroner 500,-. Samtlige aksjer eies av Staten.

18 EGENKAPITAL

1 000 kroner	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.	50	692 132	692 182
Årsresultat		122 111	122 111
Estimatavvik pensjon		-286 467	-286 467
Overskuddsandel		-61 055	-61 055
Egenkapital 31.12.	50	466 720	466 770

19 PENSJONSFORPLIKTELSE

Vinmonopolet har pensjonsordninger som omfatter i alt 1 815 personer (2 039 i 2010). Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Vinmonopolets pensjonsordninger er organisert gjennom Statens Pensjonskasse. I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har ledende ansatte en tilleggspensjon som finansieres over selskapets drift. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Ved beregning av årets netto pensjonskostnad legges foregående års forutsetninger til grunn. Under vises forutsetningene som er lagt til grunn for å beregne netto pensjonsforpliktelser. De aktuariemessige forutsetninger er basert på vanlige forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske forhold.

Forutsetninger	2011	2010
Diskonteringssats	2,60 %	4,00 %
Lønnsregulering	3,50 %	4,00 %
Pensjonsregulering	2,50 %	3,00 %
Avkastning på pensjonsmidler	3,80 %	4,50 %
G-regulering	3,25 %	3,75 %
Frivillig avgang	3,00 %	3,00 %
Årlig uttakstilbøyelighet - AFP (62-67 år)	13,00 %	13,00 %

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Periodens netto pensjonskostnad i 1 000 kroner	2011	2010
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	80 794	96 138
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	58 855	66 460
Risikopremie/administrasjon	1 916	2 028
Avkastning av pensjonsmidlene	-46 428	-47 587
Resultatført estimatendring (inntekt)	-	-
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	-	-4 799
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjon	-	-85 583
Netto pensjonskostnad	95 137	26 656
Arbeidsgiveravgift	13 414	3 759
Total netto pensjonskostnad	96 778	18 968

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:

Per 31.12. i 1 000 kroner	2011	2010
Pensjonsforpliktelser brutto - PBO	-1 918 907	-1 496 562
Verdi av pensjonsmidler	1 080 004	1 012 895
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	-838 903	-483 666
Arbeidsgiveravgift	-118 285	-67 219
Balanseført netto pensjonsforpliktelse	-957 188	-550 885

20 LEIEFORPLIKTELSE

Selskapet har kontraktsfestede leieforpliktelser som medfører følgende utbetalinger de nærmeste årene (tall i tusen):

2012	2013	2014	2015	2016
125 656	122 068	102 359	60 240	36 682

Antallet leieavtaler som er leie av butikklokaler er 268. Ved leie av butikklokaler er det vanlig å inngå avtaler med en varighet på 5 år.

21 NORDPOLET

AS Vinmonopolet overtok 01.01.1999 driften av Nordpolet AS på Svalbard. Innskutt aksjekapital er kroner 100 000. Nordpolets overskudd skal tilbakeføres lokalsamfunnet på Svalbard gjennom Svalbardrådet, og konsolideres derfor ikke.

Datterselskapet er vurdert til bokført verdi i regnskapet til AS Vinmonopolet

Resultat 1 000 kroner	2011	2010
Salgsinntekter	19 922	19 574
Vareforbruk	11 299	10 720
Ordinære avskrivninger	0	16
Andre driftskostnader	3 603	3 425
Driftsresultat	5 020	5 413
Finansposter	109	173
Årets resultat	5 129	5 586
Disponering av resultat:		
Til Svalbardrådet	5 129	5 586

Balanse per 31.12 i 1 000 kroner	2011	2010
Anleggsmidler	0	0
Omløpsmidler	9 694	10 211
Eiendeler	9 694	10 211
Egenkapital	4 380	4 380
Kortsiktig gjeld	5 313	5 831
Gjeld og egenkapital	9 694	10 211

22 NÆRSTÅENDE PARTER

AS Vinmonopolet er et særlovsselskap heleiet av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). HOD og andre virksomheter eiet av HOD er definert som nærstående til AS Vinmonopolet. Det foreligger ingen vesentlige transaksjoner med disse. I tillegg har AS Vinmonopolet vesentlige transaksjoner med de statseide aksjeselskapene Posten Norge AS (underlagt Samferdselsdepartementet) og Entra Eiendom AS (underlagt Nærings- og handelsdepartementet) knyttet til henholdsvis distribusjonstjenester og leie av lokaler.

AS Vinmonopolet har kjøpt IT-tjenester fra Fornebu Consulting AS for 8,4 mnok i 2010 og 6,0 mnok i 2011. Økonomi- og IT-direktør Jan-Olav Styrvold tiltrådte sin stilling i Vinmonopolet 01.02.2012 og var inntil 01.07.2010 medeier i Fornebu Consulting AS.

KONTROLLKOMITEENS INNSTILLING

Kontrollkomiteen har gjennomgått det avsluttede og reviderte årsoppgjør samt revisjonsberetningen. Styrets forslag til disposisjon av overskuddet kr 122,2 mill. har Kontrollkomiteen ingen merknader til. Kontrollkomiteen anbefaler at bedriftsforsamlingen gir sin tilslutning til det fremlagte årsoppgjør for 2011.

Oslo, 23. april 2012

Ole John Østenstad (leder)
Margaret Eide Hillestad

BEDRIFTSFORSAMLINGENS UTTALELSE

I samsvar med revisjonsberetningen for 2011 og kontrollkomiteens innstilling anbefaler bedriftsforsamlingen at regnskapet for 2011, slik det fremtrer etter styrets vedtak av 22. mars 2012, blir fastsatt som selskapets regnskap for 2011. Likeledes anbefaler bedriftsforsamlingen at årsberetningen godkjennes.

Oslo, 23. april 2011

Til Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for AS Vinmonopolet, som viser et overskudd på kr 122 110 504. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til AS Vinmonopolet per 31. desember 2011, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 23. mars 2012

PricewaterhouseCoopers AS

Leif Arne Jensen
Statsautorisert revisor

Statistikk

Tabell 1. Solgte varemengder 2002 – 2011, hovedvaretype, 1000 liter

År	Totalt	Brennevin ¹	Sterkvin ²	Svakvin ³	Øl ⁴	Alkoholritt ⁵
2002	58 871	11 188	1 220	45 694	708	81
2003	60 985	11 538	1 141	47 529	697	80
2004	63 338	11 389	1 098	50 064	705	83
2005	66 410	11 678	1 047	52 893	708	85
2006	68 749	12 080	1 001	54 878	698	92
2007	71 079	12 657	958	56 651	715	98
2008	73 828	12 797	895	59 278	755	102
2009	76 746	12 873	840	62 108	820	104
2010	77 957	12 601	785	63 433	1 000	139
2011	78 410	12 097	708	64 271	1 165	168

Tabell 2. Solgte varemengder 2007– 2011, hovedvaretype og alkoholinnhold, 1000 liter

Varegruppe	2007	2008	2009	2010	2011
Brennevin¹	12 657	12 797	12 873	12 601	12 097
Over 22 volumprosent	11 508	11 606	11 617	11 270	10 744
15 – 22 volumprosent	1 138	1 180	1 195	1 200	1 161
7 – 15 volumprosent	9	8	59	102	146
Under 7 volumprosent	2	3	3	29	46
Sterkvin²	958	895	840	785	708
15 – 22 volumprosent	863	806	798	745	671
Under 15 volumprosent	95	89	43	40	37
Svakvin³	56 651	59 278	62 108	63 433	64 271
Øl⁴	715	755	820	1000	1 165
Alkoholritt/lettvin⁵	98	102	104	139	168
I alt	71 079	73 828	76 746	77 957	78 410

Tabell 3. Solgte mengder brennevin¹ 2007 – 2011, ulike varetyper, 1000 liter

Varetypenavn	2007	2008	2009	2010	2011
Vodka⁶	3 949	4 007	3 901	3 749	3 593
Druebrennevin	2 934	2 811	2 750	2 580	2 385
- Cognac	2 168	2 048	1 997	1 870	1 740
- Annet druebrennevin	766	763	753	710	645
Whisky	1 342	1 362	1 383	1 353	1 303
- Skottland	982	978	984	951	902
- Maltwhisky	88	91	97	111	114
- Øvrig skotsk whisky	894	887	886	840	788
- Irland	156	165	177	185	182
- Canada	124	132	133	122	117
- USA	79	86	88	92	98
Akevitt	1 171	1 184	1 237	1 252	1 226
Likør	1 282	1 298	1 322	1 291	1 222
- Likør under 22 %	870	887	916	885	830
- Likør over 22 %	412	411	406	406	392
- Urtellikør	143	136	129	123	112
- Sitruslikør	81	83	85	85	80
- Annen	188	193	192	198	200
Bitter	568	598	617	614	614
- Bitter over 22 %	524	552	610	614	614
- Bitter under 22 %	44	46	7	0	0
Gin	532	534	536	517	485
Rom	154	163	165	167	154
- Hvit rom	101	104	107	107	99
- Brun rom	53	59	58	60	55
Fruktbrennevin	61	66	67	69	68
- Tequila	42	42	45	45	42
- Calvados	18	21	21	20	21
Genever	30	28	26	24	22
Øvrig brennevin	634	747	869	985	1 026
- Øvrig brennevin over 22 %	399	488	535	539	505
- Øvrig brennevin under 22 %	235	258	334	446	521
Totalt	12 657	12 797	12 873	12 601	12 097

Tabell 4. Solgte mengder sterkvin² 2007 – 2011, 1000 liter

Sterkvin	2007	2008	2009	2010	2011
Vermut	534	501	465	423	376
Portvin	136	134	140	137	131
Sherry	179	161	144	134	121
Madeira	14	13	16	17	13
Annen sterkvin	95	86	74	74	67
Sterkvin, totalt	958	895	840	785	708

Tabell 5. Solgte mengder svakvin³ etter varetype, land og distrikt, 2007 – 2011, 1000 liter

Land	2007	2008	2009	2010	2011	Land	2007	2008	2009	2010	2011
RØDVIN	40 269	41 398	43 006	43 353	43 015	- Sør-Afrika	184	189	256	280	281
- Italia	9 478	11 098	12 890	14 152	14 934	- Portugal	124	137	145	150	192
- Puglia	3 364	3 738	4 306	4 604	4 638	- USA	180	205	235	174	174
- Veneto	1 682	1 806	2 077	2 872	3 651	- Andre land	143	114	96	132	180
- Piemonte	734	1 054	1 555	2 233	2 597	MUSSERENDE VIN	1 811	1 995	2 280	2 571	2 814
- Toscana	966	1 475	1 776	1 737	1 738	- Spania	690	757	847	892	964
- Abruzzo	1 409	1 857	2 022	1 829	1 653	- Italia	435	479	573	729	884
- Sicilia	573	346	270	330	290	- Frankrike	494	526	582	666	666
- Andre italienske	750	822	885	547	367	- Champagne	267	289	284	334	349
- Spania	6 375	6 295	5 298	6 068	6 197	- Andre franske	227	237	293	332	317
- Catalonia	1 073	850	761	1 140	1 222	- Andre land	192	233	278	283	300
- Rioja	1 329	1 313	1 329	1 276	1 216	ROSÉVIN	683	944	1 165	1 310	1 552
- Navarra	486	373	337	344	354	- Italia	147	217	301	351	399
- Andre spanske	3 487	3 759	3 500	3 308	3 405	- Frankrike	191	242	242	301	383
- Frankrike	7 912	7 727	7 187	6 200	5 573	- Spania	185	240	251	215	286
- Languedoc-Roussillon	4 928	4 804	4 527	3 978	3 451	- Frankrike	191	242	242	301	383
- Rhône	1 230	1 180	1 087	1 059	946	- USA	9	19	107	154	173
- Bordeaux	463	436	367	340	335	- Portugal	84	100	105	111	113
- Burgund	238	230	237	231	300	- Andre rosévin	67	126	159	178	198
- Andre franske	1 053	1 074	970	592	41	AROMASERT SVAKVIN	125	154	169	251	272
- Australia	5 128	4 734	5 178	5 452	4 854	FRUKTVIN	114	122	132	122	143
- Chile	3 323	3 739	3 802	3 807	3 843	MUSSERENDE FRUKTVIN	16	16	22	16	6
- USA	913	938	1 464	1 774	2 236	ØVRIG SVAKVIN	6	5	4	3	1
- Portugal	2 648	2 522	2 224	1 908	1 833	TOTALT	56 651	59 278	62 108	63 433	64 271
- Argentina	2 728	2 525	2 415	2 230	1 768	NOTER					
- Sør-Afrika	1 293	1 148	1 587	1 471	1 488	1) Drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter og som ikke er vin. Enhver drikk som inneholder mer enn 22 volumprosent alkohol regnes som brennevin.					
- Ungarn	187	155	140	112	105	2) Drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring og tilsatt tilvirket alkohol.					
- Bulgaria	71	52	39	19	0	3) Drikk som er laget av druesaft, frukt, bær, plantsaft eller honning ved alkoholgjæring uten tilsetning av tilvirket alkohol.					
- Andre land	211	163	151	160	184	4) Øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent alkohol.					
HVITVIN	13 627	14 644	15 331	15 807	16 465	5) Vin med alkoholstyrke til og med 2,75 volumprosent alkohol.					
- Tyskland	4 343	4 571	4 852	5 065	5 222	6) Inkludert ukrydret brennevin.					
- Mosel	1 989	2 118	2 183	2 300	2 297						
- Rheinhessen	1 335	1 318	1 359	1 407	1 438						
- Rheingau	518	726	857	904	703						
- Nahe	85	113	117	203	298						
- Pfalz	388	276	247	184	193						
- Andre tyske	28	20	89	57	293						
- Frankrike	4 146	4 338	4 327	4 341	4 599						
- Burgund	999	1 067	1 140	1 181	1 248						
- Loire	441	385	368	427	626						
- Alsace	252	243	243	259	242						
- Bordeaux	172	158	123	97	92						
- Andre	2 282	2 486	2 453	2 377	2 391						
- Italia	1 134	1 212	1 398	1 615	1 841						
- Australia	787	1 008	1 132	1 105	1 203						
- Ungarn	1 036	979	914	889	815						
- Chile	214	337	508	573	624						
- Argentina	602	710	613	623	540						
- Spania	478	488	484	497	479						
- Østerrike	256	357	370	364	315						

Tabell 6. Butikkenes omsetning 2011

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholritt
Alta	53 151 764	335 836	71 625	1 631	257 457	4 549	573
Andenes	12 057 238	76 179	17 795	514	56 739	910	222
Arendal	94 791 125	678 887	96 280	6 843	566 573	7 917	1 275
Asker	75 673 360	560 748	49 058	4 391	499 299	6 931	1 069
Askim	41 969 208	269 365	58 049	3 106	203 811	3 843	557
Askøy	36 441 680	255 275	39 443	1 686	209 981	3 395	771
Bardufoss	21 538 561	136 625	29 084	854	104 342	2 011	334
Beitostølen	8 063 922	54 145	7 493	485	45 442	637	89
Bergen, Arna	39 454 962	271 444	45 610	1 758	219 546	3 950	579
Bergen, Bergen Storsenter	92 332 384	653 877	84 092	4 866	541 518	21 865	1 535
Bergen, Fyllingsdalen	66 989 165	484 674	62 176	3 199	411 559	6 898	843
Bergen, Lagunen	107 148 890	781 375	82 187	4 795	680 741	12 000	1 651
Bergen, Laksevåg	31 470 945	222 374	31 835	1 758	184 404	3 908	469
Bergen, Nesttun	48 585 448	320 874	38 236	3 141	304 000	4 792	704
Bergen, Sletten	66 098 479	486 820	52 831	4 025	422 106	6 799	1 059
Bergen, Valkendorfsgt.	102 567 976	668 388	83 438	4 622	560 427	18 432	1 469
Bergen, Vestkanten	64 000 237	450 825	67 704	2 875	372 806	6 353	1 087
Bergen, Åsane	114 904 179	836 686	105 081	5 544	713 637	10 221	2 203
Bjørkelangen	20 990 371	124 768	32 774	1 495	88 325	2 020	153
Bodø	65 297 481	427 780	78 012	2 698	340 374	5 988	707
Bodø, City Nord	100 071 356	696 466	102 172	4 586	577 067	10 925	1 715
Brattvåg	10 025 245	64 385	13 442	481	49 788	507	167
Brekstad	27 594 161	163 621	43 224	1 706	116 290	2 131	269
Brokelandsheia	5 367 176	36 512	6 585	281	29 078	482	87
Brumunddal	27 906 244	183 433	36 857	2 192	142 779	1 354	250
Bryne	44 223 031	290 949	54 054	2 270	227 407	6 453	766
Brønnøysund	27 453 503	165 815	39 831	1 582	122 049	2 085	268
Buskerud Storsenter	66 962 657	447 384	81 052	5 144	351 802	8 336	1 049
Bærum, Bekkestua	83 055 370	603 527	46 230	6 181	543 409	6 690	1 017
Bærum, Kolsås	90 436 366	673 128	68 058	6 231	589 562	8 267	1 010
Bærum, Sandvika	61 198 595	447 395	44 144	4 888	392 224	5 270	869
Bærum, Østerås	51 938 464	385 230	32 510	5 217	343 010	3 789	704
Bø i Telemark	26 646 461	173 172	35 896	1 645	133 341	1 955	334
Bømlo	14 489 942	101 107	17 815	728	81 132	1 177	255
Båtsfjord	6 614 977	36 861	11 531	382	24 298	593	56
Dokka	24 404 953	145 563	38 713	1 717	103 181	1 796	156
Dombås	12 720 597	80 019	17 871	683	60 293	1 038	133
Drammen, Bragernes	81 743 729	560 250	81 350	7 389	461 566	9 000	945
Drammen, Strømsø	70 913 735	485 784	75 574	5 548	396 784	7 231	648
Drangedal	6 678 257	44 047	9 168	583	33 447	752	98
Drøbak	40 740 108	298 875	30 426	2 240	262 777	2 879	554
Egersund	32 560 176	213 731	42 986	2 081	164 779	3 459	427
Eidsvoll	28 841 467	183 899	40 054	2 205	138 367	2 861	412
Elnesvågen	18 427 878	114 108	27 940	1 158	82 830	1 932	249
Elverum	53 820 405	346 079	71 037	3 804	266 826	3 884	529
Evje	17 005 700	109 616	25 252	840	81 807	1 532	184
Fagernes	44 926 725	283 636	60 228	3 393	216 694	2 809	512
Farsund	18 082 191	124 471	20 954	811	101 010	1 448	249
Fauske	42 477 165	271 236	59 558	1 996	206 911	2 374	397
Finnsnes	39 590 349	251 500	55 309	1 495	190 928	3 259	509
Flekkefjord	24 769 435	161 503	35 443	1 365	122 483	1 967	244
Flisa	21 386 643	122 785	36 109	2 269	83 066	1 161	180
Florø	27 399 678	172 712	37 807	1 011	130 958	2 667	269
Fosnavåg	11 794 810	75 769	16 176	580	58 239	624	150
Fredrikstad, Torvbyen	83 097 282	554 102	94 317	7 254	443 167	8 220	1 144
Fredrikstad, Østsidan	46 932 472	300 911	58 960	3 793	232 470	5 056	632
Frøya	10 210 372	56 999	18 045	745	37 460	609	140
Førde	59 296 314	389 060	77 629	2 843	299 661	8 189	737
Gausdal	10 639 753	67 690	14 101	721	51 963	779	126
Gello	26 083 447	177 949	20 738	1 232	154 386	1 352	242
Gjøvik	85 271 091	559 019	104 025	6 545	440 809	6 545	1 096
Gol	35 463 703	232 253	43 222	2 133	183 145	3 137	617
Gran	46 200 835	294 267	62 331	4 191	223 471	3 762	513
Grimstad	40 396 277	291 121	39 172	2 542	244 854	3 701	852
Grong	9 938 558	59 353	15 812	845	42 109	529	59
Halden	36 217 570	228 978	51 125	3 365	169 250	4 693	545
Hamar	109 460 293	744 542	116 550	7 422	606 506	12 459	1 605
Hammerfest	33 379 684	207 602	46 228	1 318	157 147	2 556	353
Harstad	81 678 458	549 133	96 695	3 834	439 814	7 664	1 126
Haugesund	130 376 319	905 692	143 252	6 286	745 065	9 219	1 870

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholritt
Hitra	13 394 303	80 510	21 407	1 195	57 111	618	179
Hokksund	30 318 887	196 452	40 960	2 530	150 719	1 964	278
Holmen Senter	87 158 461	650 409	50 098	5 743	586 947	6 530	1 091
Holmestrand	29 415 700	201 769	33 670	2 141	163 458	2 188	313
Honningsvåg	12 092 206	74 257	19 204	545	53 723	626	160
Horten	59 839 358	414 002	67 056	4 284	337 915	3 952	797
Husnes	21 844 063	150 214	26 468	1 105	120 872	1 558	212
Hvaler	11 455 202	80 290	11 837	873	66 916	534	131
Hønefoss	71 176 674	478 986	84 290	6 740	380 765	6 463	728
Høyanger	7 589 143	47 813	11 695	432	34 741	864	81
Jessheim	76 782 143	505 405	93 755	4 986	399 605	6 017	1 044
Jevnaker	13 092 447	86 683	17 638	1 075	66 727	1 071	172
Jørpeland	24 732 776	165 560	31 338	1 428	130 264	2 182	349
Karmøy	42 602 779	285 253	55 303	2 040	223 723	3 438	750
Kautokeino	2 529 568	14 471	4 539	115	9 543	219	56
Kirkenes	27 408 999	172 613	36 755	1 388	131 549	2 405	515
Klepp	31 515 420	217 143	37 464	1 656	174 564	2 901	558
Knarvik	53 072 441	356 139	67 456	2 302	280 723	5 003	654
Kolbotn	51 321 389	375 460	36 951	3 376	328 557	5 525	1 052
Kolvereid	10 526 141	59 311	18 305	643	39 293	944	127
Kongsberg	64 781 173	438 557	69 140	3 769	358 251	6 529	869
Kongsvinger	27 405 842	155 818	44 731	2 857	106 138	1 784	308
Koppang	2 529 806	14 610	3 922	217	10 168	254	48
Kragerø	38 968 235	273 617	38 826	2 131	229 755	2 366	540
Kristiansand Vågsbygd	35 127 418	258 894	32 174	2 327	220 247	3 676	470
Kristiansand, Lillemarkens	89 500 801	643 724	79 600	5 755	545 876	11 043	1 449
Kristiansand, Sørlandssenteret	61 869 175	454 350	55 582	3 664	387 254	6 834	1 016
Kristiansund N.	80 326 340	522 127	103 913	4 757	406 590	6 043	824
Kyrksæterøra	12 442 663	76 990	18 996	924	56 106	827	137
Lakselv	16 267 687	100 282	24 977	524	73 053	1 624	104
Larvik	90 270 950	640 283	88 792	6 922	537 815	5 570	1 184
Leknes	33 797 585	207 490	48 763	1 825	153 845	2 551	505
Lena	25 848 391	153 685	39 696	1 836	110 961	979	214
Levanger	37 403 478	238 929	49 558	2 347	183 563	3 091	370
Lierne	60 980 049	433 288	58 006	4 104	363 695	6 723	761
Lillehammer	81 414 305	560 200	86 610	5 190	460 854	6 470	1 076
Lillesand	27 227 117	198 113	26 029	1 549	167 780	2 420	334
Lillestrøm	74 659 264	494 273	81 902	5 202	399 274	6 838	1 057
Lom	8 028 620	48 352	12 117	520	35 269	334	112
Luster	4 111 506	26 373	5 943	157	19 807	394	71
Lyngdal	16 646 939	111 318	23 133	953	85 535	1 432	266
Lødingen	6 434 868	40 611	9 364	317	30 543	289	97
Lørenskog	83 038 628	572 618	83 148	4 869	474 686	8 136	1 779
Løten	9 489 306	57 450	15 007	807	41 025	527	84
Malvik	21 528 041	140 950	26 737	971	111 095	1 838	308
Mandal	37 423 997	261 696	42 209	2 503	213 891	2 536	557
Melhus	30 302 968	185 231	42 744	1 626	138 744	1 844	273
Mo i Rana	96 120 628	607 201	129 288	5 281	462 945	8 823	864
Molde	89 410 865	618 866	97 641	4 821	505 616	9 261	1 527
Mosjøen	43 004 424	270 820	57 323	2 225	206 701	4 302	269
Moss	45 595 946	315 523	48 096	4 770	258 731	3 305	621
Myre	10 562 434	65 082	16 389	452	47 194	811	237
Mysen	22 941 699	139 371	35 829	1 519	100 456	1 286	281
Måløy	18 683 448	114 668	27 543	679	84 691	1 502	253
Namsos	51 029 407	314 983	74 678	3 160	232 305	4 367	473
Namsskogan	1 630 984	9 411	2 673	112	6 505	115	6
Nannestad	10 696 692	69 988	15 031	968	52 729	1 099	161
Narvik	62 982 547	401 125	82 302	2 591	311 378	4 121	734
Nesbyen	11 611 886	75 876	14 669	819	59 743	548	96
Nesodden	36 856 685	277 185	24 006	2 440	245 480	4 594	666
Nittedal	31 530 570	219 682	32 428	2 387	180 859	3 584	423
Nordfjordeid	20 082 885	132 849	25 687	1 091	103 482	2 337	251
Norheimsund	19 134 154	134 716	20 789	767	111 313	1 603	244
Notodden	33 423 494	216 417	45 693	2 305	166 379	1 650	391

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevvin	Sterkvinn	Svakvinn	Øl	Alkoholritt
Oslo, Briskeby	68 011 092	454 351	27 876	3 784	414 416	6 643	1 632
Oslo, CC Vest	191 597 805	1 364 092	79 283	14 185	1 253 523	13 876	3 225
Oslo, Frogner	63 776 473	451 580	32 510	4 654	408 332	5 158	925
Oslo, Grorud	29 442 591	193 467	38 598	2 268	149 261	2 962	378
Oslo, Grunerløkka	41 183 432	298 191	28 628	1 782	259 906	6 819	1 056
Oslo, Grønland Basar	42 531 205	300 410	37 032	1 741	252 359	8 072	1 207
Oslo, Holmlia	29 283 499	207 937	26 940	2 096	175 614	2 687	601
Oslo, Lambertseter	78 863 486	575 239	52 358	5 296	508 121	8 209	1 256
Oslo, Linderud	52 984 354	363 592	54 690	4 250	298 738	4 994	919
Oslo, Majorstuen	102 458 873	757 005	54 978	8 645	682 711	8 673	1 998
Oslo, Manglerud	84 216 063	599 286	69 177	5 603	513 920	9 293	1 293
Oslo, Oslo City	121 309 768	842 863	105 271	6 791	704 357	23 990	2 453
Oslo, Oslo S	57 689 064	391 982	62 287	3 194	317 265	8 665	571
Oslo, Rommen	107 688 316	610 736	50 811	4 611	537 940	13 801	3 573
Oslo, Rosenkrantzgt.	42 751 307	306 316	24 513	1 915	271 010	7 966	913
Oslo, Røa	80 440 064	584 707	40 431	7 613	527 602	7 833	1 228
Oslo, Sandaker	68 038 567	472 527	61 238	4 875	393 113	11 524	1 776
Oslo, Skøyen	11 105 315	73 203	5 025	720	64 609	2 524	325
Oslo, St.Hanshaugen	40 332 287	298 838	26 845	2 046	260 942	8 126	878
Oslo, Steen & Strøm	47 434 506	339 196	25 529	2 427	303 206	7 075	959
Oslo, Storo	76 184 126	545 624	45 105	4 349	477 415	16 271	2 484
Oslo, Stovner	58 633 582	388 726	69 662	4 469	306 963	6 811	821
Oslo, Thereses gate	58 355 239	427 634	30 085	3 090	384 240	9 077	1 142
Oslo, Tveita	78 026 087	544 618	80 372	6 701	446 964	9 274	1 307
Oslo, Ullevål Stadion	67 180 740	502 536	31 106	4 042	455 567	10 629	1 193
Oslo, Vika	116 902 571	607 140	40 057	4 162	545 313	16 108	1 501
Oslo, Økern	41 975 579	279 323	41 970	2 179	228 473	6 236	464
Otta	20 037 439	125 626	28 825	1 593	93 712	1 303	194
Porsgrunn	85 452 496	582 137	97 225	6 046	471 536	6 293	1 036
Rakkestad	10 893 813	65 435	16 788	908	46 596	988	154
Randaberg	27 311 848	198 176	26 565	1 280	168 051	1 860	420
Raufoss	24 920 524	151 261	37 510	1 965	110 140	1 419	228
Re	28 770 436	190 792	34 224	2 313	151 939	1 979	337
Rena	13 306 793	82 808	18 834	1 192	62 138	534	109
Ringebu	14 255 309	91 052	18 705	849	70 735	614	149
Rissa	13 373 381	80 782	21 041	988	57 682	914	158
Risør	19 245 904	142 376	16 975	983	123 031	1 084	303
Rjukan	16 070 729	102 583	21 231	1 101	78 792	1 242	217
Rognan	12 845 730	81 608	19 076	593	61 018	754	168
Rudshøgda	42 715 144	269 160	59 427	3 943	203 124	2 177	489
Rygge	76 377 981	519 418	79 983	5 286	427 022	6 000	1 126
Rødberg	1 192 947	6 261	1 826	85	4 056	201	93
Røros	25 501 350	154 139	35 575	1 358	115 179	1 693	334
Rørvik	14 023 148	80 490	23 878	892	54 605	966	150
Sandane	11 758 159	77 178	15 321	635	59 570	1 394	259
Sande	4 686 930	31 145	5 327	440	24 475	810	94
Sandefjord	118 238 662	834 458	106 648	8 841	711 333	6 272	1 366
Sandnes, Kvadrat	129 713 415	913 798	114 350	5 519	775 031	16 660	2 239
Sandnes, Sentrum	84 081 864	567 301	84 993	5 442	466 425	9 350	1 091
Sandnessjøen	35 979 727	223 375	50 356	1 794	168 751	2 082	391
Sarpsborg	61 155 097	382 069	85 243	5 266	281 190	9 422	948
Sauda	15 783 526	101 950	22 907	788	77 070	1 018	168
Seljord	12 934 538	80 763	19 058	834	59 831	857	182
Setermoen	10 630 723	67 960	14 442	386	52 216	763	154
Sjøvegan	7 944 152	51 448	10 907	387	39 370	628	157
Skarnes	14 134 014	83 508	22 659	972	58 654	1 130	93
Ski	88 112 527	624 761	79 534	5 354	527 594	10 720	1 559
Skien	90 892 458	636 431	97 824	7 962	523 602	6 223	821
Skjervøy	5 715 650	34 886	8 825	197	25 431	389	43
Slemmestad	50 905 516	365 650	48 087	3 001	309 332	4 475	754
Sogndal	29 144 272	194 026	37 575	1 330	151 139	3 614	368
Sola	45 450 919	322 948	43 167	2 132	272 018	4 914	717
Sortland	47 546 634	304 542	66 485	2 717	231 111	3 288	940
Sotra	54 307 124	379 404	60 396	2 687	310 521	4 724	1 076
Stange	23 262 964	146 627	34 066	2 014	109 002	1 320	226
Stathelle	41 323 726	292 430	45 101	2 740	241 779	2 326	485
Stavanger, Hillevåg	121 620 790	893 610	104 417	6 975	769 921	10 514	1 783
Stavanger, Straensenteret	80 571 480	570 220	67 065	4 524	487 248	10 106	1 277
Stavanger, Verkgata	70 834 950	478 763	69 149	4 047	392 868	11 287	1 411
Steinkjer	69 167 853	422 315	102 006	4 619	310 044	4 815	831
Stjørdal	58 565 151	367 987	82 203	3 775	275 164	6 083	762

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevvin	Sterkvinn	Svakvinn	Øl	Alkoholritt
Stokke	20 010 925	142 746	20 492	1 367	119 251	1 423	213
Stokmarknes	17 636 696	116 291	23 594	931	90 231	1 290	245
Stord	45 756 630	325 624	48 990	1 918	271 104	2 985	626
Storslett	17 887 823	107 803	27 134	577	78 062	1 857	173
Storsteinnes	12 187 651	74 279	18 642	352	53 583	1 600	103
Stranda	8 951 338	60 293	10 748	328	48 064	1 070	82
Stryn	18 738 239	118 662	25 159	980	89 249	3 001	273
Strømmen	82 532 575	563 726	90 363	4 936	458 402	8 760	1 267
Støren	15 196 914	87 709	24 233	947	61 152	1 234	144
Sunnalsøra	24 189 439	149 872	34 339	1 384	112 066	1 764	319
Surnadal	19 269 053	116 669	29 641	1 021	83 808	2 017	181
Svolvær	35 700 271	231 364	44 977	2 021	182 188	1 873	305
Sykkylven	10 582 834	72 088	12 856	483	57 560	1 007	182
Søgne	29 858 232	216 962	31 002	1 638	181 661	2 293	368
Sørumsand	16 805 701	110 298	20 593	1 218	86 663	1 581	244
Tjøme	20 904 877	154 011	14 897	1 513	136 107	1 312	182
Tofte	12 094 884	85 937	13 745	791	70 032	1 109	259
Tromsdalen	66 794 940	455 736	71 360	2 268	372 424	8 631	1 052
Tromsø, Langnes	85 834 380	602 582	80 504	3 147	505 098	12 550	1 282
Tromsø, Sentrum	77 918 978	525 581	79 544	3 000	430 256	11 546	1 235
Trondheim, Byhaven	69 524 885	465 148	78 279	4 853	373 824	7 184	1 007
Trondheim, City Syd	115 576 901	770 623	138 750	6 913	611 251	12 133	1 575
Trondheim, Lade	92 262 885	637 551	96 735	5 828	521 508	12 262	1 218
Trondheim, Bankkvartalet	51 048 183	342 593	51 060	2 654	276 261	11 778	839
Trondheim, Nedre Elvehavn	63 271 947	431 520	57 888	3 240	360 961	8 538	893
Trondheim, Valentinlyst	112 270 050	769 134	110 587	7 263	636 001	14 058	1 226
Trysil	22 207 252	133 899	30 830	1 523	99 332	1 973	241
Tvedestrand	30 309 690	218 835	30 842	2 112	183 591	1 778	512
Tynset	27 787 828	170 490	40 994	1 901	125 571	1 726	297
Tønsberg	82 303 418	589 799	78 498	5 644	499 366	5 305	986
Ulefoss	7 240 024	49 164	9 552	481	38 331	718	82
Ulsteinvik	27 795 195	183 268	34 636	1 347	144 224	2 723	339
Vadsø	15 380 703	101 594	18 949	564	79 648	2 226	206
Vanylven	3 459 969	21 278	5 557	106	15 301	262	52
Vardø	5 760 184	34 278	9 211	368	24 232	291	176
Vennesla	16 813 062	114 035	22 745	790	88 539	1 696	265
Verdal	31 064 411	182 429	49 066	2 173	128 552	2 418	219
Vestby	26 078 325	184 018	25 750	1 561	154 106	2 371	231
Vestnes	11 560 841	71 458	16 630	564	53 083	1 003	178
Vikersund	26 676 106	175 144	34 653	2 271	135 970	1 995	255
Vinje	11 912 644	73 481	17 687	941	53 151	1 586	115
Vinstra	25 929 150	158 817	38 071	1 527	117 351	1 533	335
Vinterbro	58 858 955	427 484	53 636	3 024	363 891	5 935	999
Volda	17 949 497	123 390	21 814	954	97 987	2 448	188
Voss	45 723 403	308 317	55 432	1 968	244 661	5 649	607
Vågå	7 237 766	44 231	10 352	457	33 000	363	60
Ølen	18 796 566	120 109	27 618	836	90 407	1 002	246
Ørnes	18 224 295	112 294	26 568	803	83 056	1 538	329
Ørsta	20 632 420	138 640	26 778	938	107 838	2 788	299
Øyer	3 631 867	22 422	4 371	180	17 431	349	91
Ål	2 514 947	15 713	3 019	188	12 029	385	93
Ålesund, Sentrum	52 711 719	357 432	58 098	2 517	292 428	3 638	751
Ålesund, Stormoa	118 974 452	830 970	125 146	6 218	687 450	10 457	1 699
Ålgård	3 092 117	20 117	3 489	155	15 366	981	126
Åndalsnes	17 808 060	117 342	23 007	1 070	90 935	2 088	243
Årdal	13 104 471	79 443	18 801	726	58 484	1 246	187
Årnes	27 805 625	171 569	39 078	1 948	128 143	2 039	361
TOTALT	11 554 598 468	78 405 263	12 096 814	708 435	64 267 123	1 164 843	168 049

For elektronisk versjon, se vinmonopolet.no og klikk deg inn på [Årsberetning 2011](#).

Tabell 7a. Grossistenes markedsandel 2011, totalt salg, 1000 liter

Grossistnavn	2011	Andel
Arcus Wine Brands AS	4 636	5,9%
Pernod Ricard Norway AS	4 142	5,3%
Arcus AS	3 991	5,1%
Einar A Engelstad AS	3 720	4,7%
Vectura AS	3 313	4,2%
Stenberg & Blom AS	3 195	4,1%
Treasury Wine Estates Norway AS	3 172	4,0%
Excellars AS	2 880	3,7%
Vinordia AS	2 875	3,7%
Red & White AS	2 458	3,1%
Fondberg AS	2 446	3,1%
Best Buys International AS	2 118	2,7%
Robert Prizelius AS	1 998	2,5%
Best Cellars AS	1 889	2,4%
Ekjord AS	1 850	2,4%
Andre	33 727	43,0%
Totalt	78 410	100,0%

Tabell 7c. Grossistenes markedsandel 2011, brennevin, 1000 liter

Grossistnavn	2011	Andel
Arcus AS	3 925	32,4%
Diageo Norway AS	1 739	14,4%
Pernod Ricard Norway AS	971	8,0%
Maxxium Norge AS	694	5,7%
Company of Spirits AS	639	5,3%
Robert Prizelius AS	637	5,3%
Interbev AS	571	4,7%
Vectura AS	542	4,5%
Bacardi Norge AS	508	4,2%
Helge Wiig Spirits AS	328	2,7%
Einar A Engelstad AS	205	1,7%
Stenberg & Blom AS	170	1,4%
Ekjord AS	130	1,1%
Interbrands Norge AS	126	1,0%
Moestue Grape Selections AS	113	0,9%
Andre	797	6,6%
Totalt	12 097	100,0%

Tabell 7b. Grossistenes markedsandel 2011, svakvin, 1000 liter

Grossistnavn	2011	Andel
Arcus Wine Brands AS	4 550	7,1%
Einar A Engelstad AS	3 488	5,4%
Treasury Wine Estates Norway AS	3 172	4,9%
Pernod Ricard Norway AS	3 134	4,9%
Stenberg & Blom AS	2 987	4,6%
Excellars AS	2 879	4,5%
Vinordia AS	2 860	4,4%
Vectura AS	2 656	4,1%
Red & White AS	2 457	3,8%
Fondberg AS	2 426	3,8%
Best Buys International AS	2 117	3,3%
Best Cellars AS	1 889	2,9%
Ekjord AS	1 717	2,7%
Concha Y Toro Norway AS	1 598	2,5%
Strøm AS	1 365	2,1%
Andre	24 978	38,9%
Totalt	64 271	100,0%

Tabell 8. Vinmonopolets vareutvalg

År	Antall produkter	Nye produkter
2002	6 350	750
2003	7 000	650
2004	8 100	1 100
2005	8 500	400
2006	9 700	1 200
2007	10 900	1 200
2008	11 200	300
2009	12 600	1 400
2010	14 000	1 400
2011	15 000	1 000

English summary

Vinmonopolet is owned solely by the Norwegian State. The company's chief aim is to be an efficient and service minded chain of specialty shops, managing the exclusive right to sell wine, spirits and strong beer via retail outlets throughout Norway.

Vinmonopolet has a social policy, but no private profit interests as the ambition is to handle beverage sales responsibly, and in the best interests of both the individual and the community.

Sales volumes rose by 0.6 per cent from 2010 to 78.4 million litres in 2011. The sales of table wine increased by 1.3 per cent to 64.2 million litres, while the sales of spirits decreased by 4.0 percent to 12.0 million litres. The figures for fortified wine show 708 000 litres, down by 9.7 per cent. The overall increase in sales is due to various factors: 8 new outlets, high purchasing power as well as a greater public interest for wine and food all contribute considerably to the sales. The continued preference for red wine compared to white distinguishes the Norwegian demand for table wine from the tendency seen in other countries. In Norway the ratio is 3:1 in favour of red wine, compared to 1:1 in UK and 3:2 in Sweden. This is mainly due to climatic factors. In many parts of Norway, during most of the year, it's «too cold» to drink white wine. Thus, we see that the sales of white wine peaks in July, whilst the sales of red wine peaks in December. Whilst white wine is most popular in the southernmost parts of Norway, red wine is most popular

in the north. In 2011 Italy kept their leading position for red wine, followed by Spain and France. Since 1980 the registered sales of spirits has been reduced by more than 50 per cent whilst the unregistered consumption of illegal spirits – such as moonshine liquor, smuggled spirits and tax-free products - has increased. After two reductions in taxes on spirits, from 1 January 2002 and 1 January 2003, this trend seems to have changed. However, in 2011 Vinmonopolet's sale of spirits decreased.

Vinmonopolet's sales revenue in 2011 total NOK 11 590.7 million excluding VAT. Profit before tax came to NOK 159,3 million compared to NOK 211.6 million the year before. The special tax levied on Vinmonopolet in lieu of ordinary corporation tax is NOK 37,1 million. By decision of Stortinget (the Parliament), Vinmonopolet will pay a dividend of 50 per cent of the profit after the special tax to the state. This amounts to NOK 61.1 million. As of 31 December 2011, Vinmonopolet had 267 outlets in operation with 1 815 full- and parttime employees, the equivalent of 1 130 full-time employees.

KEY FIGURES	2011	2010	2009	2008
<i>Sales (1 000 litres)</i>				
Table wine	64 272	63 422	62 108	59 278
Fortified wine	708	781	840	895
Spirits	12 097	12 617	12 874	12 797
Other products	1 333	1 137	924	858
TOTAL	78 410	77 957	76 746	73 828
REVENUE AND RESULTS (NOK mill)				
Gross sales revenue (incl VAT)	14 488,4	14 013,9	13 695,7	12 872,2
Operating revenue	11 605,9	11 228,5	10 957,7	10 305,4
Operating profit	118,9	176,6	78,5	107,4
Net profit before tax	159,3	211,6	117,2	175,1
CAPITAL				
Assets (NOK mill)	3 280,6	2 992,9	2 766,1	2 708,2
Shareholder's equity (NOK mill)	466,7	692,2	584,3	417,1
Equity to assets ratio (%)	14,2	23,1	21,1	15,4
PROFITABILITY (%)				
Gross profit ratio ¹	12,4	12,2	11,9	12,0
Operating margin ²	1,4	1,9	1,1	1,7
Return on assets ³	5,2	7,4	4,4	6,9
Return on shareholder's equity ⁴	27,5	33,2	23,4	42,5
LIQUIDITY				
Current ratio ⁵	145,6	144,9	151,3	148,2
Working capital (NOK mill) ⁶	847,4	785,6	785,2	739,0
EMPLOYEES				
Total permanent employees at Dec 31	1 815	1 876	1 824	1 808
Of which: full time	671	692	675	673
part time	1 144	1 180	1 149	1 135
Equivalent full time employees	1 130	1 198	1 168	1 215
Retail outlets at Dec 31	267	259	248	239

$$^1) \text{ Gross profit ratio} = \frac{\text{sales revenue} - \text{cost of goods sold}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^2) \text{ Operating margin} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expences}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^3) \text{ Return to asset} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expences}}{\text{average of total capital as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^4) \text{ Return on shareholder's equity} = \frac{\text{profit before tax}}{\text{average of shareholders equity as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^5) \text{ Current ratio} = \frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}} \times 100$$

$$^6) \text{ Working capital} = \text{current assets} - \text{current liabilities}$$

**Utvidet utgave av årsberetningen
finner du på vinmonopolet.no**